

310442

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 11 వ తేది గురువారము

No. 34.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

సంచిక ౩౪

నూతనజని!

గొప్ప లాభకరమైన అమ్మకము

సరసమైనధర!!

వివాహములకు నూతన సరకులును వచ్చి యున్నవి.

ధరలు మిక్కిలి సరసము.

మాదుకొణములో చూచి పిమ్మట తక్కిన జాగాలలో చూడండి.

బెనారస్, కాశీ సరిగ్ చీరలు రూ 30 మొదలు రూ 1000 వరకు పలుదినములలో దొరకును.

బెంగళూరు, కంచి, కొర్నాడు, కరాచి చీరలున్న సేలము, మధుర ఈ స్థలములనుండి అంగ వస్త్రములున్న, 10 x 6, 8 x 8, 7 x 7, మూరలలో ధోవతులును తక్కువ ధరలకు దొరకును.

బొంబాయి స్వదేశి స్టార్సు, 40, 41, 42 రత్తను బజారు, మదరాసు.

అరసూస్ చాపియన్ పిప్ బాడ్ మిన్ టన్ బంతులు

ఆకారము, గుణము, చాలకాలమువరకు బాగుగా నుండుట మున్నగువాటికి పూచీగా నుండుము

కె. ఎం. టి. అరసూ, 77, సింగనకెట్టి వీధి, చింతాడ్రీపేట, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

కెంటుకలు దువ్వెనతో ఉడికి రాకమునకే త్వరపడుదు.

ఉడికినప్పుడు మొదలు వెట్టివయెదల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతేవరకు రానియడదు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెట్టుదు.

ఇది విజృంభణ చేయబడినది.

కెంటుకల కెట్టి రోగ్ మున్నును, కిలో మాంద్య మున్నును,

యిది దివ్యవధము.

కెంటుకలు చిట్టట గాని, గిరుకు గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు వరుస యెత్తుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు

వలె నుండి మెరయవలయును.

ఈ రోజునకే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

కెంటుకలు యెట్లు కృత్రిమమునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తిలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.

వెల బుట్టి 1-కి పిళి రూపాయ. వి. కె. చార్మిణి ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రాంతము

ప్రయోగించుచున్నది.

ఇది మందు లమ్ముగా రందరికీవద్దనున్న, సరకు లమ్ము

వారివద్దను గూడ దొరకును. తేజస్వి,

సోలు యె వెంటుకలు:—

అంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ

కెమికలు కంపెనీ,

115 జమ్నామహిడు, బొంబాయి.

మీకు ముఖ్యమైన ద్రవ్యము, తేజ అల్పము కావలసినప్పుడు

"టెటో డిట్ బహారు" కు వ్రాయుము.

ఇది విజృంభణ చేయబడినది. అత్యుత్కృష్టమైన గుణముగలది.

1 కేసు బుట్టి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 గ్రాము " " " 12-0

1 కేసు " " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలను వ్యాపించును.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

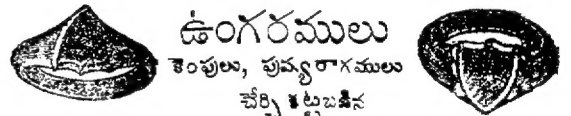

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధసగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అద్దరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగారముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని మ్రైమియ్యబడును. (6)

వర్క్-షాపు 198 } మరాపు క్రీనివాసులు
టంక కాలపీఠి వద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
కెలిపోసు నెం. 380 } నాయుడు అందుసన్ను
నగలవర్తకులు 87 చైనాబాబు వద్రాసు.

BOON TO STUDENTS!
SPERMATORRHOEPILLS
FOR COMPLETE REGENERATION OF THE SEED
BY DR. RAMACHANDRA IYER, M.A.C.C.T. TANKOOR, INDIA

పలు విధ సాదా బంగారు

ఉంగరములు
కెంపులు, పువ్వరాగములు
చేర్చి కట్టబడిన
ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి
వివాహ, సమయములందు,
ద్రామా, సర్క్యు, మున్న
గు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

నవలకు బహుమానముగా నిచ్చుటకుతగినవి సవరం బంగారుకు పూచీ నివ్వవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి
(1842) అంకు కంపెనీ, నగలవర్తకులు
చైనాబాబుకోడ్డు, వద్రాసు.

వేమన

(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.

[వ్రాయమాన్ది శ్రీ వేపా రామేశ్వరంగారి కీరతో]
ఇదివఱకు వేమన్నను కూర్చి ప్రకటింపని చరిత్రాంశములు వెక్కు లున్నవి. చిత్రపటములలో

1-కి రూ 2-0-0

అంధ్రక్షత్రియులు

ఈ వర్షము బుగిస పంపింపవలయులు అన్యుకము, రూ 1-8-0

వెంటనే వ్రాయుము. (3268)

కమలకుటీరము,
ట్రిప్లికేను - మదరాసు.

ఖద్దరు వ్యాపకము

మే నెల 6 వ తేది తమ పత్రికలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కాంగ్రెసు వారిచే నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారి ఖద్దరు వ్యాపక నివేదికనుగురించి నా అనుభవమునుబట్టి లోచనకొన్ని అభిప్రాయములను వ్రాయుచున్నాను. వాటిని ఉపసంఘము వారు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసువారు ఆలోచించి తగినరీతిని జేయ ప్రార్థించుట. ఉపసంఘమువారి అభిప్రాయము శేతగాంధీ (పంచములు) యందు ప్రజేతములమధ్య సుమారు 10, 15 మైళ్లదూరములో గల శేతవారిని ప్రోత్సహించి శేతకాలలు నిర్మించు టద్వేషముగా లోచనమైనది. ఇట్టి శేతకాలలు మన ఆంధ్రజేతములో ఎక్కువ ప్రయోజనకారి కావని నా అభిప్రాయము. ఇందుకు కందు కారణములు కిందివి.

1. శేతకాలలో తయారగు వస్త్రములు హెచ్చుభర అగును. ఎండుకనగా పనివారలకు ప్రత్యేకముగా పాకలు నేయవలెను. వాటికి అచ్చట నివసించుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను. ప్రతిసంవత్సరము పాకలు మరమ్మత్తు కావలయును. వాటి మీద పెట్టిన పెట్టుబడి తిరిగి వచ్చునదికాదు. ప్రతిసంవత్సరము మరమ్మత్తుక్రింద కొంతసొమ్ము కష్టపరచవలెను. ఇందు కుదావారినిబట్టి బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలలోని గాంధీ వస్త్రాగారము వాటి సంగతి విచారించిన బోధపడగలదు. వారి కాలలో తయారగు బట్ట 1 కి 1.0-0.5 కున్న కిమ్మతులేదు. అదేకాదు బట్ట మనము నేయించు కొన్నాముకల 0-12-0 మించదు. గాంధీ వస్త్రాగారము వారిని భలు తిగి చుట్టకు వీలులేదాయని ప్రశ్న వేసుగా తాము ప్రస్తుతము ఆయుధరలకు తక్కువచేసిననుడల కష్టమువచ్చుననియు తమ భిక్షులు మళ్లవరియు సమాధానము చెప్పుచున్నారు. కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయము ప్రకారము ఎక్కువ వ్యాపకము చేయుటకు వీలులేదు. ధర చతుకగా నుండినగాని జనసామాన్యము ధరింపదు. కాంగ్రెసువారి ఏర్పాటు ఎంతవట్టుకు బట్టి విరివిగాను చతుకగాను సప్లయచేయున టుండవలెను.

2. మన పరివాండు ముఖ్యముగా మాల శేతవారు ఒక చొట్ట మాకొన్ని తిక్క క్షేత్ర పనిచేయు అలవాటు కలవారు కాదు. వారు యితరపనులు నూచుకొంటూ ఏ వేళ్ల పప్పుడు ఎక్కువగాని గట్టితే ఆపనిచేయును తీరిక కాలములయందు స్వేచ్ఛగా నేతనేయువారు. అందుచే వారిచేత మనము తిను యావత్తు పనిచేయుచేయడం కష్టముతోచి పారిపోవుదురు. కొంతకాలముగాను ఈకష్టకాలములను వారికి ఎక్కువ కూలి చొరకును. అప్పుడుకూడ వారు వెళ్లిపోవుదురు. మనము వారిని తీసికున్న పాకలునొచ్చి మన ఆధిపత్యముక్రింద పనిచేయించేయడం వారికి ఖయిదు జీవనముగ తలచి పారిపోవుట సంభవించును. ఇంక కాంగ్రెసువారు చేయబడినది ఏమనగా, శేతనేయుగా అందు ప్రజేతములకు బోయి 7, 8 మైళ్లు ప్రజేతములోగల గ్రామములకు సుకటిగాజేర్చి అచ్చట కాంగ్రెసు తరఫున ఒకమకెవే నేర్పాటుచేసి శేతనేయువారికి నాలుగు యిచ్చి శేతనేయించే మకల మనకు నమ్మకమైన యిచ్చి ఒప్పు కొరకును. శేతనేయువారికి కూలికూడ హెచ్చు యిచ్చు కనుకను. మూర 1 కి ముగిసినా 0-1-0, 0-1-3 యిచ్చిన జాలును. ఈ 7, 8 మైళ్ల ప్రజేతములోను 5 గ్రామములలో శేతనేయువాండు కలరునొందదు. గ్రామము 1 కి 10 బద్దముల చొప్పున సుండును. సంఘమువారి నిర్దేశముబట్టి చూచినను వద్దము 1 కి కోటాకు 2 బద్దములు తయారగును ఈ అయిదుగ్రామముల మొత్తముమీద 50 బద్దములందును వద్దము 1 కి 2 బద్దముల మొత్తముమీద అన్ని బద్దముల మీద గ 100 బట్ట తయారగును. కాంగ్రెసువారు మూ 1 కి 0-0-2 చొప్పున ఖర్చుక్రింద వేసినయెడల నెల 1 కి 80-0-0 వైగా అగును. పిద ఏర్పాటుచేయు గుమాస్తాకు నెల 1 కి 30-0-0 జీతము యిచ్చవచ్చును. 5000-0-0 రూపాయలు గృహనిర్మాణముక్రింద వినియోగించుటకంటె అసామ్యకూడ వైశేష్యన విధముగ ఉపయోగించినయెడల ఎక్కువ బట్ట తయారగుటయే కాక చాలా చవుకకూడ అమృతమవును.

ఈప్రకారముగా తయారగు బట్ట ఎప్పుటికప్పుటికి ఒక చొట్టకు తెప్పించి అచ్చట వ్యాపారస్థులకు విక్రయించినయెడల కర్షకువ్యాపారము శేతమువారికి నమ్మకమైన బట్ట కొరకు తుటసేంచును. కలితీ వ్యాపారము చేయుటకు వీలుండదు. అటువంటి క్రేంట్ హౌస్ (Central Depot) లెజనాడకంటె ప్రజేతములో ఏర్పాటుచేసినయెడల వీలుగానుండును. వర్తకులకు ఎప్పుటికప్పుటికి విక్రయించుటకలన నెట్లాబడి సొమ్ము ఎక్కువ

వగాకూడా అవసరములేదు. కొన్నికొన్ని గ్రామములలో మాల వాండుకాని యితర కులములవారు శేతనేయువారు కలరు. నేను జూచింతవరకు అందరికంటె తక్కువ శేతనేయువారు మాలవారేపల్నాటుకాలాకాలలో కంటాలలనుగ్రామముకలరు. అచ్చట మాలవారు కాని యితర కులములవారు శేతనేయువారు కలరు. అగ్రామములో ఒక శేతగాను కోటా 1 కి 18. X బదులు * ద్దమైగా నేతవేసని నేను అగ్రామము వెళ్లినపుడు వాతో స్వయముగా చెప్పినాడు. కాన కాంగ్రెసువారు అటు వంటి గ్రామములలో తగు గుమాస్తాలను ఏర్పాటుచేసి వస్త్రములు తయారు చేయించినయెడల హెచ్చుబట్ట తయారు కాగలదు. మరియు శేతగాంధీ తమస్వగ్రామములలో నుండి తమ స్వగ్రామములో సొమ్ముగా యితరపనులు నూచుకొంటు తీరిక కాలములలో కావలసినంతబట్ట తయారుచేయగలరు. ఫాక్టరీపద్ధతి నిరసించు యా దినములలో కేంద్రస్థానములు ఏర్పాటుచేసి తిరిగి డబ్బుగల సామాన్యార్థన ఎక్కువగ బాగుచేయుట కాంగ్రెసువారికి తగినవనికాదు. ఈ శేతకాలవల్ల బట్ట ఎక్కువ ప్రజునుకుటయే గాక శేత (ప్రయోజనములేదు. బందరునందతి గాంధీ వస్త్రాగారమువారు 1 కి ధర 1-0-0 కి తగ్గించుటకు వీలులేదని చెప్పుచున్నారు. కాంగ్రెసువారు ఏర్పాటుచేసిన శేతకాలలోకూడా యితరకు తక్కువ ఏకకారము యిచ్చగల కోటాచేతను. కాంగ్రెసువారే శేతనేయు ఏర్పాటు నేను వైశేష్యన కర్షకుప్రకారము చేసేయెడల యాక్రింద చెప్పబోవు తక్కువ ప్రకారము చతుకగా బట్టజువికయించగలరు. 14 బూర బావుకు 14 మూరగల వారలు నాలుగు కావలయును. ఈ నాలుగు వారలలోను గజము ఆరువీసములు వెదల్చునది 14 మూర పొడవుగల చావు తయారగును. వార మూర 1 కి 0-1-0 చొప్పున యిచ్చెద రనుకొనెదము. (అచ్చట మూర 1 కి 0-0-8, 0-0-9 వంటి సన్నిపు నాలుగిచ్చును. ఆయిచ్చుటికి హెచ్చు ధరతోనే వ్యవహారము చేయవలెను) 4 వారల ఖరీదు 3-8-8 లోను. మూర 1 కి శేతకాలి 0-2-0. మొత్తం 1-12-0 14 మూర చావు ఖరీదు 5-4-8 అనగా మూర 1 కి 0-6-0 మించదు. గుమాస్తా ఖర్చుక్రింద 0-0-2 వైశేష్యన వెచ్చిపోవచ్చు ఖర్చుక్రింద 0-0-1 చూచుకొనినను 0-12-3 చొప్పున విక్రయించవచ్చును. 0-0-8, 0-0-9 చొప్పున నాలుగు కొనేయెడల చావు 1 కి 0-12-0, 0-14-0 ధరతగ్గును. ఈ తక్కువ ముప్రారంభమున తయారు కాబడు సన్న నూతనమీద వేడినది. పల్నాటు కాలాకా మరుచేకు వస్త్రాగ్రామములలో ము కనాలు అచ్చటి నూతన బట్టి యిచ్చే ప్రకారము భలు వేయవచ్చును. కొంత అనుభవము చిక్కినమీదకు కాంగ్రెసువారే దూకికాని నూతన వడికించి నేత నేజుంపవచ్చును. అందుకు సరింత చతుకగా బట్టలు తయారగును. ఈ సంగతులు అన్నియు విచారించి శ్రమ యని యెంతలేక వారి ఆధిపత్యముక్రింద నేత పని ప్రారంభించి చేసేయెడల నిజమైన మహాభకారము వేతమునకు చేసినవారగుదురు. శేతకాలలు ఏర్పాటుచేసి సామాన్యార్థన జీవ్యయెడల వారివారి వీలునుబట్టి వ్యాపారము సాగించుటయు మానుటయు తట్టియిండును. కాన కాంగ్రెసువారు తొందరపడి పని ప్రారంభించి కొంచెము ఆలస్యమైనను నివాసముగా యోచించి తి కార్యములలోకి దిగదని తలచెదను. "ఒక శేఖరి."

ప్రభుత్వవ్యయభాగమును తగ్గింపవలెనని గోరుటకు భారత జేతపు వర్తక సంఘములవారు ఒకరాయబారమును రాజప్రతినిధిని సందర్శించుటకు బా వెదరు.

హిందీ పాకెటు డిక్లరే
విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది.
వెల పోస్టేజి గాక ఒకరూపాయ.
సాధారణముగ వాడుకలో నున్న పదములు మూడువేలకు పైగా గలవు. విషయముల వారీగా చివట సస్టి మెంటు కూడ చేర్చబడినది. విద్యార్థులకు, వర్తకులకు ప్రచారింపబడు, అనుదినము తోడనీడయై గురువై - యభిమతార్థ ప్రదాతయై ఇది యుండగలదు. కొలదిపత్రులే అచ్చయినవి. వలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును.
పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,
నెం 10 ఆరుముగం సందు, వేంకటరంగం సిగ్గెటిగి;
( ) టి. పి. కే. - మదరాసు.

శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారి కేసు

(స్వకీయ విలేఖరినందు)

శ్రీకృతి కందాడె యతిరాజ నాదకల్లి యమ్మగారు గూడూరులో నుపన్యసింపగూడదని ఫిబ్రవరి 5 తేది గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు 144 సెక్షన్లుక్రింద నోటీసు నియ్యగ నామె యానోటీసు నల్ల ఫిబ్బించి యుపన్యసింపజేసిన శేరము క్రింద 188 సెక్షన్లు ప్రకారము 6 తేదిని గూడూరులో విచారణ జరిగెను. యతిరాజమ్మగారు తాను నిర్దోషియని ప్రేటుమెంటు చేసిన తర్వాత ప్రాసిక్యూషను తరపున హెడ్డు కాకెస్టేబిలు విచారించబడెను. ఇతడు తాను గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు 144 సెక్షన్లుక్రింద నోగిసిన నోటీసును వారీచేయుటకై వెల్లె ననియు, శ్రీమతి తిక్కవచ్చు నుదర్శనమ్మగారితో గూడ నుండగా యతిరాజమ్మగారికి నోటీసు చూపి యుపన్యసిం మియ్యగూడదని చెప్పెననియు, యతిరాజమ్మగారు నోటీసు జిగ్గి యుప తుండి తెలుగున లేనందున తీసికొన నిరాకరించి తెలుగున వ్రాసి తెచ్చుననియు అటుల జేయుటకు తిన క ధి. కారము లేక వి తాను చెప్పెననియు, ఆ సాక్షుం, తమ యతిరాజమ్మగారు గొప్ప యుద్యోగులకు నోకరులు పనిపాటలు చేయగూడదనియు అటుల చేసినవారు ఉద్యోగముల చాలించుకొనెదరని యుపన్యసిం చెసనియు ఈ యుపన్యసింనుద్వారా ఆమె ప్రజలకు గవర్న మెంటునం దనూతు గలగజేయ నుద్దేశించిననియు, ఆ 144 సెక్షన్లు నోటీసు దొర సామి అయ్యంగారి భార్యకని వ్రాసియుండెననియు, ఈ సందర్భములన్నిటి తాను సబ్ మాజిస్ట్రేటువారికి రిపోర్టుచేసిననియు ఆ ప్రేటుమెంటులో నేడులు పొరపాటులనియు తెప్పెను. యతిరాజమ్మగారి సాక్షిని ప్రానుపరీక్షచేయ నిరాకరించెను.

తర్వాత గుమాస్తా రాజాకృష్ణయ్యగారు ప్రాసిక్యూషను తరపున విచారించబడెను. ఇతడు యతిరాజమ్మగారి నిరాకరించిన 144 సెక్షన్లు నోటీసు ప్రేటులోలేకనియు దానిని కనుగొనుటకై త్విందగ నడి కనుపడతేమనియు ఉత్తర్వుల ఇంగ్లీషువ్రాతీ తూర్పుపు సబ్ మాజిస్ట్రేటుగారిజే యనియు జెప్పెను.

ప్రాసిక్యూషనుతరపున ఇతరసాక్షులు లకపసరపని ఇకె స్పెక్టరుగారు విన్నవించగ ఇతిరసాక్షులు విచారించబడతేను. అప్పుడు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు స్వయముగ ప్రాసిక్యూషను ముందటిసాక్షి హెడ్డు కాకెస్టేబిలును ప్రానుపరీక్ష చేసితి.

ఇటుల కొద్దికాలే చేసినపిద (ప్రానుపరీక్షలో హెడ్డు కాకెస్టేబిలు దంపి రావలన దొరసామి అయ్యంగారి భార్య నా యుపన్యసింయనని ప్రాసిం చెసనియు ఆమె పేరు దెలియదని యు ఆమె నంతకు పూర్వ మెన్నడు చూచినది లేదనియు ఓరు గంటి వెంకటసుబ్బయ్య వస్త్రారాలు ఆమె ఎచ్చట నున్నది తెలు పగ ఎచ్చటికి వెల్లె ననియు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారి నోటీసులో ఆమె పేరు వ్రాయ లేదనియు ఈమెయే దొరస్వామిఅయ్యంగారి భార్యయని తాను రూఢిగ చెప్పగలననియు నోటీసు పొర వేసింది గూడ ఆమె యుదుటనే ననియు జెప్పెను. తర్వాత కొద్దికాల 10 తేదికి వాయిదా వేసిరి.

రై శ్లోకవిటీవాతి నివేదికకు గురించి యోచించుటకు నిగు మించిన కమిటీని రై శ్లోకలహ సంఘముగ మార్చివేయుట వ్యా యముగాదనియు, ఇట్టిసలహా సంఘములో సగమునుండి సభ్యులు వాణిజ్య పాతిశ్రామిక సంఘములచే నియమింపబడవలె ననియు, విగతిన సగ్రామస్థులచేతను, ప్రయాణికులచేతను నియమింప బడవలెననియు సంజాతీయ వర్తక సంఘమువారు భారత ప్రభుత్వమునకు వ్రాసిరి

The Y. M. H. Club Cocanada.
శ్రీ యువజనానందసంఘము కాకినాడవారు
బెజవాడలో శ్రీమైలవరం
బాలభారతీసంఘమువారి హాలులో
13-5-22 శనివారమునుంచి నాటకములు ప్రదర్శించు
13-5-22 శనివారము కృష్ణలీల త్రుకు.
15-5-22 సోమవారము ధ్రువవిజయము
పురుషులకు: యూ 3, 2, 1, 0-8-0
టిక్కెట్లు: స్త్రీలకు: ,, 2, 1, 0-8-0
సా. శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.
(88)

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

ఇప్పుడు దేశమంతటను అసహాయవాదులు శాసనసభలలో బహిష్కరణ చేస్తున్నారని యనుభవజ్ఞులు జరిగిందని అనేక ముసముల గలవిచారాలున్నాయి. సత్యమార్తగా ప్రవేశించినవని సలహా నిడుచున్నారు. నిరాకరణోద్యమమునే నిందించు మితవాదు (కేటలు నూచించినను ఆత్మకృతినే ఆధారము చేసికొన్న నిరాకరణవాదులు వారి బోధనలకు చెవియొగ్గుట శాస్త్రముకాదు. ఇది వరలో శాసనసభలను గురించి శ్రీయుత వెన్నెలకంటి అప్పారావుగారు తమ యభిప్రాయమును చక్కగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మాఖ్యున వెల్లడించిన సంతతి చదువరుల కందరకు విదితమే. మొదట మహాత్ముని యుపదేశ ప్రకారము శాసనసభల బహిష్కరణముచే చాలవరకు అయిపదముగా గొనసాగినది. చాల చోట్ల ప్రజలు వోట్లవేయలేదు. జనసామాన్యమునకు శాసనసభల మీది గౌరవము నశించినది. నేటివరకు శాసనసభలు మృగత్వము లనియు, సంస్కరణములలో సారములేదనియు ఎటుగెల్లి చాటుచున్నాయి. మితవాదులు, జస్టిస్ వర్గమువారుగూడ క్రొత్త సంస్కరణములకోరకు భూషించు చున్నారు. సంస్కరణములలోని ప్రయోజన మందరికీ దెలిసినప్పటికి, ఇట్టిస్థితిలో కొందరు నిరాకరణవాదులు నీవిషయమున సహ్యాపితులగుచుండుట సంతాపకరము. అహింసాయుత మగుటచేమగులపరిశ్రమత మైనదని నిరాకరణోద్యమము కీర్తిగాంచినది. ఇంతాంతరులగుడ నిరాకరణ వాదులకాంతమునకు కార్యవీరుడు ఆత్మర్యపడుచున్నారు. నిరాకరణోద్యమములమున దేశమున కదుర్భేదము మేలు చేపారినది. ప్రజలలో గొప్ప జాతీయత యుండుటచేసినది. చాలమంది స్వతంత్రముయొక్క విజయము గుర్తొగిరి. ప్రజలందరు శోర్టులను బహిష్కరింప తున్నను, శోర్టులమీది గౌరవముకములు ప్రజలలో చాలవరకు తగ్గినది. తగవులను పెంచుటకే యిది సాయ పడుచున్నది పట్టణాల రయతులు సంతాప దెలిసికొనిరి. తమ వృత్తి వినియోగ బాలని వ్యాపకమును లోలోన పశ్చాత్తప్తి లగుచు కొన్నిచోట్ల శోర్టుల కెక్కనీకుతుండ వీలైన కేసులను వారే రాజీ చేయుచున్నారు. శాంతిలయందు చదువు విద్యార్థులను పాశ్చాత్య నాగరకతా లోపముల గుర్తొగిరి దానిని చాలభాగము విడవాడిరి. ప్రతివ్యక్తికిని ఒకవిధమగు దేశభిమాన ముదయించినది. ఏదో విధమున దేశనే మతములును లక్ష్యముగా భిక్షుగనుటకు ప్రతివాడును తలవడుచున్నాడు. ఇనసామాన్యమునందంతట తీవ్రమగు స్వరాజ్యకాంక్ష జన్మించినది. ప్రభుత్వవిధానమును మార్పుపాదముల గూర్చియే భిన్నాభిప్రాయము లగుచున్నార గాని మార్పులసిన యాత్యము శందరును వెల్లడించుచు నేయున్నారు. ప్రభుత్వము నారపలించిన నిర్బంధ విధానములను ఉద్యమము అతిశయించునగాని తగ్గుట లేదు. శాసనసభలంపునము విరమించుటచే జనసామాన్యమునందు కొంత నిరుత్సాహముదయించినను, మహాత్ముడు చారిచారా మాత్యల కారణమున నట్లు విమించుటచే ఉద్యమప్రాకృత్యమును మహాత్మునియతస్సును ఇనుమడించెనని శాంతినిభిషించు దేశభిమానులై రంగీకరింపకత్తుడు. ఆతడు బ్రిటన్లో నేర్పరచిన నిర్మాణకార్యక్రమమును అన్ని రాజకీయపక్షములవారు చేరి పనిచేయుటకును జేసెడి. దానిని సానియతుడగుటలంపుతో ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న నిశోధములను ప్రజలలో నుద్రేకము. పట్టుదల హెచ్చుచున్నవి. ఆ యుద్ధము కార్యరూపమును దాల్చుచో మనము సభలకృతుల మగుట కిది సంతకాలమే పట్టుదు. దేశగౌరవమును కాపాడుటకు మహాత్ముని మూలన మహాత్మునియను ఇరువది యొకవేలమందిని శాసనసభల కప్పగించి యిప్పుడు మన ముసభలలో ప్రకటించినచో కలుగు కృత్యము తా దోష మెట్లు పాపుకొనగలము? శాసనసభలంపున నాపినందులకే "పైతలలో బాధల సమయము నాయకుల గలియేమి?" యని మహాత్ముని తర్కించిన యంతయో భూషణమైన మనము నేడా మహాత్ముడు గూడ కారాగారమున బదరాణి దుమలబడుచుండ, మాలవ్యాజీవంటి మితవాదియొక్క నాకాన్వి తంత్రిమునకే భంగము గలుగుచుండ, కద్దరుటో పీఠభంజనం చేరముగా బరిగింపబడుచుండ, ఉద్యమము మితవాదులు, జస్టిస్ వర్గమువారు, సహాయవాదులుగూడ పనిచేయ వీలగు స్థితిలోనుండ, ఇద్దరు శాంపనమునకు అన్ని పక్షములవారు క్రద్ద జూపుచుండ, ఎట్లు ఇంకను పిండులు తుడుచుచు ఉల్లాసముతో వారిశాసనసభలలో కాలక్షేపము చేయ సమర్థులగులము? మనమేర్పరచుకొన్న నూత్రమునకే మనము భంగము కల్గించు కొనుటకీ మనస్థిరాంతమునే మనము ఇందించుటకీ ఒకతే నచటగూడ నాందోషము సలిపిన సభికప్రయోజనముందు నని యందురు గాక!

భార్య సెంటుజారి గెజెటు

మే 9 మంగళవారము

ఫలితకాఖ

పి. సి. డబ్ల్యు గారు బర్మింగ్హామ్ కత్తెరుగ నియమింపబడిరి.

తల్లి సెంటు యి. ఆల్ఫ్రెడ్ గారు మద్రాసు కత్తెరుగ గారికి ఆంగరకుటుంబ నియమింపబడిరి.

హెచ్. ఆర్. జి. హెస్టెడుగారు సెలవునుండి రాగానే సెంటులు రెండవోలీను డెప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు జెనరలుగ నియమింపబడిరి.

ఇ. టి. హెచ్. పీ. వెన్నెమగారు రైల్వే క్రమిణుల ఇన్స్పెక్టరుగా బోర్డు డెప్యూటీయిన్ స్పెక్టరు జెనరలుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్థిక కాఖ

మిల్కర్స్ ప్రెజిడెంట్ సేక్రేటరీ ప్రెజిడెంట్ సర్కిలు నూపరిం తెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

యస్. సి. బేకరుగారు ప్రెజిడెంట్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

అల్ఫ్రెడ్ యెడ్వర్డు రామ్మబోధంగారు కాకినాడ సబ్ డివిజను ఆసిస్టెంటు కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

శాస్త్రము కాఖ

సకస్యకుల సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు ఒందరు సబ్ కలెక్టరు మార్పుబడిరి.

గొల్లకోట గంగాధర సోమయాజులు శాస్త్రిగారు బర్మింగ్హామ్ సబ్ కలెక్టరు మార్పుబడిరి.

నల్లెటి సుందరరామయ్యగారు కడప సబ్ కలెక్టరు మార్పుబడిరి.

కృష్ణాజిల్లాలో గవర్నమెంటుకు సున్న యెడ్వర్డు యెల్లూరు మున్సిపాలిటిని, గంజాం జిల్లాలో డిప్యూటీ కలెక్టరుగనున్న రావుసాహెబు వి. రామనాథంపంతులుగారికిని, చిత్తూరు జిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేటుగ నున్న డేవిడు వేదమాణిక్యం పిల్లేగారికి యింగ్లీషున సాక్ష్యమును వ్రాసికొను అధికార మియమిణినది. దానిని సరకయ్యనాయుడుగారు గోదావరి జిల్లా అమలాపురం తెంచి మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

ఎడ్వర్డు యెల్లూరు మార్కుగారు కృష్ణాజిల్లాలో మొదటి క్లాసు మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

అశంతిపురం జిల్లా కల్యాణదుర్గములో నున్న రెవెండు ఆదాం స్కూలుగారికి హ్యాండ్లెడ్ లైసెన్సు యియమిణినది.

రెవిన్యూ కాఖ

చిరుమామిళ్ల లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాద్ గారు కేలపు నుండి రాగానే గుంటూరు జెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

రామకృష్ణ నాగసుందరం అయ్యరుగారు కేలపునుండి రాగానే సెల్టూరు ట్రెజరీకి నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాఖ

డబ్ల్యు. ఆర్. స్వామి పిల్లే గారు క్యూరేటరుగా నియమింపబడిరి.

యం. హెచ్. కృష్ణస్వామిగారు, సయ్యరా రయ జుడ్జు సాహెబుగారు, యం. అమీరు సాహెబుగారు

రాజకీయవేత్తలకును చెరసాలలంజే యున్నారు. ఎక్కువ పంటబడిగల ప్రతినిధులందరు చెరసాలలంజే యున్నారు. దేశక్రేయమును గోతు పురుషవరులందరు చెరసాలలంజే యున్నారు. వారి యనుమతికి విరుద్ధముగా నెట్లా శాసనసభలలో ప్రవేశించుట? అప్పటికి కొందరు నాయకులు విరుద్ధల చేయుటకు రనుకొన్నను మనము దేశముల గురిపెట్టి ప్రభుత్వమునా రెన్ని యశక్యంతురముల గల్పించుకొ! ఎన్ని చట్టముల నిర్మించుకొ! ఎట్టి కట్టుబాటుల గావించుకొ! అసహాయవాదులు ప్రవేశించుచు ననుమానము దగిలినచోట్ల స్థానిక స్వపరిపాలనలో చేరిన తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల నితివీక్షణతనా! "రాజు దలచిన దెబ్బలకేమి కొదున?" అన్నట్లు జారు చేయరాని తేది? ఎన్ని విధముల యోచించి మాచినను శాసనసభావేతము మనకు అప్రవృత్తముగను, ఆత్మగౌరవవివాకరముగను నిష్పయోజనకరముగను గోచరము మున్నది గాన నెల్లవాడును తమ దృష్టిని నిర్మాణకార్యక్రమము వంకకు సరలుకొని దానిని పూర్తిచేయుటయే ముఖ్యకర్తవ్యమనియు ప్రభుత్వమువారు తడవంతరము శాసనసభలు ఫలప్రదములుగా చేపెదరనియు నప్పటి వరకు మనము లొండరపడగూడదనియు మిగుల విధేయతతో విన్నవించుకొనుచున్నాడను. ఒక ఆంధ్రుడు.

గారును పారెట్టుబట్టాని అసిస్టెంటు కన్స్టేబుల్ గారు భాయము చేయబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాఖ

జి. ఆర్. పరమగుడు అనర్గల్ కడపజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

బార్ని కింగ్స్లే గిల్లనగారు విశాఖపట్నం మ్యునిసిపలు కాన్సిలరుగ నియమింపబడిరి.

సి. యెలీమాగారు పెద్దాపురం మ్యునిసిపలు కాన్సిలరుగ నియమింపబడిరి.

యం. సి. రామనాథస్వామయ్యని వాడును, పి. యతిరాజులు కెట్టిగారును, సి. మునిస్వామి కెట్టిగారును, భాదరు మాస్టేసా సాహెబు బహదూరు గారును చిత్తూరు తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పసల గురజయ్య, మహమ్మదు ఇబ్రహీం సాహెబు బహదూరు, చేగు నారాయణసెట్టి, కే. టి. తొరస్వామియ్యంగారు, పులిగంటి సరసింహయ్య, శోటిగిరి రంగయ్య సెట్టిగారును చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

యస్. అబ్దుల్ గఫూర్, సాహెబు బహదూర్ గుండుపల్లి గంగయ్య, టి. యస్. నారాయణ కెడ్డి, ఆర్. కేవగిరి రావు, యస్. వాడుకర్త గారు మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

టి. నరసారెడ్డిగారు కడపజిల్లా బోర్డువైసువెండింటు గ నెన్నుకొనబడిరి. వరదా శ్రీరాములునాయుడుగారు బంగ్లా తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గంటి వెంకటరావుగారు కాకినాడ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

నల్లండిపేట సాహెబు బహదూరు, అరీర రాణప్ప, పెను గొండ నాదప్ప గారు వారపవల్లి యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పల్లెంకి శ్రీం బక రావుపంతులుగారు కైకలూరు తాలూకాబోర్డు వైసువెండింటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

భొట్ల వెంకంభట్లుగారును, ఇనుకొలు కొండాకెడ్డి, రెవరెండు మల్లెల పిచ్చయ్యగారును నెల్లూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి. శుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును, టుల్జాకాంకింగు, టి. పి. తెంకటకృష్ణయ్య, జనాబ్ దాదామియ్య, మదార్ సాహెబు, కే. నాగప్ప, యస్. శుబ్బయ్య, వి. శుబ్బయ్య, గజుల వెంకటగారుల పాణ్యం యూనియను బోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అధికార జగన్నాథం పంతులుగారు సార్వత్రిపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ధవళ సూర్యప్రకాశరావు పంతులు, పసుమర్తి శ్రీరామరావుపంతులు, స్వీపేడులపేరిశాస్త్రి, కొటికలపూడి శివరామచంద్రులు, చెలికానివేంకటగోపాలరావు, పేరుమహమ్మదాలీఖల్తూసాహెబుగారుల విశాఖపట్నం జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కలవ గురప్ప కురుబనాగన్న, జనబాబ్జీ అబ్దుల్ కరీం సాహెబుగారుల పెనుకొండ తాలూకా ఆమరాపురం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

డి.రామారావు పంతులు, వి. ప్రకాశంపంతులు, పి. రామలింగస్వామి పంతులు, పి. నరసింహం, ఆర్. అయ్యన్నపాత్రుడు, కే. నరసింహులుపంతులు, పి. కన్నయ్యచెట్టి, యస్. బంగారురాజుచెట్టి, పి. సి. హెచ్. వెంకన్నపంతులు, జి. సత్య సత్య, యస్. సత్యనయ్య, కే. శుబ్బారాయుడుగారుల సరకపట్నం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అవధానం కేషయ్యగారు కర్నూలుజిల్లాబోర్డు యూనియనుబోర్డు వైసివెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఖ.

ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు మద్రాసుజిల్లా యెల్లూరేమనల కాన్సిలు వైసువెండింటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మిసిలేనియసు ప్రకటనలు

సి. రావువేంద్రరావుగారిలీపునుండి రాగానే మార్కాపురం సర్కిలుగ్రేడు అసిస్టెంటుయిన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

వాసు హెస్టెడుగారు లోయరు గోదావరిజిల్లా పారెట్టు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

వి. పద్మనాభపిల్లేగారు దక్షిణకర్నూలుజిల్లా పారెట్టు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

యస్. యస్. వెంకటరామయ్యరు. గారు మరల గూడూరు సబ్ డివిజనుకు మార్పుబడిరి.

యం. మామెనుగారు మద్రాసు గవర్న మెంటు వెటర్నరీ హాస్పిటలులో రిజిస్టరు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

పి. కే. బార్గిగారు కర్నూలు జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘము-వ్యప్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనము

గోరక్ష్మారులో పోలీసుల దురాగతములు - దేవదాసు గాంధీగారి లేఖ

బటాలాలో శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారి గంభీరోపన్యాసము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(9)

నాయకులు కర్నూలు గుంటకలు మున్నగు తావుల కేగుట

ఖద్దరు ఏర్పాటులు - లక్షరూపాయలను సమకూర్చుటకు సూచన

శ్రీమతి కందాడై యతిరాజయ్యగారికి 50 రూపాయలు జుర్రానా వేయుట

ఆమె చెల్లించిననుట-ఆమె వలదనుచున్నను ఇంకొకటియొద్ద మేజిస్ట్రేటు సొమ్ము పుచ్చుకొనుట

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు

సంఘము

వ్యప్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనము

సంపూర్ణ వివరణము

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారు ముగిసిన వ్యప్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రకటించుటకు తీర్మానించినది మాత్రమే ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారు పత్రికలకు తెలిపిరిగాని తక్కినవివరములను తెలుపవలెను. ఆజ్ఞోల్లంఘనమునుగూర్చి కాంగ్రెసు స్థానానుభవలో చూపు జరిగినది. వ్యప్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును పూర్తి ధిండుటకు సంసిద్ధమైన మండలములకు ఆమె నతి నిత్యుడగునని సభ్యులభిప్రాయ పడిరి. వాక్యమేకవా స్వాతంత్ర్యములను కాపాడుట కెట్టిత్యాగమునైన రాష్ట్రీయ లావాదేవీలైన కాలము కడుక్కి ఘనముగ నాసన్నచగుచున్నదని చాలమందితలచుచున్నారు. ఈస్థాయిసభమునా రేమియును నిర్ధారణచేయక రాష్ట్రీయ మహాసంఘమువారి అభిప్రాయమును కోరిరి. త్వరలో ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు దేశీయులనులగుటకుగాను వారు ప్రయత్నము చేర్చుటలైనని నిర్మాణ విధానమును కొనసాగింపవలెనని ఊడ తీర్మానింపబడినది. గత సభాసభ్యుల పుస్తకములను పోలీసువారు తీసికొనిపోవుటచే వివరములను పూర్తిగా తెలుపుట కాధారము లేదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయి అల్లరులు

మే 17-19-21 వ తేదీన బొంబాయిఅల్లరులలో దాగవలయు సరిపినందులకు శిక్షించబడినవారు ముగ్గురు బొంబాయి హైకోర్టులో ఆపిలుచేయగా న్యాయమూర్తులు ఆపిలుకొట్టివేసి వారికి విధింపబడిన చెరి 18 నెలల కఠినశిక్షను చెరి 600 జుర్రానాను నిర్దేశించిరి.

గోరక్ష్మారులో

పోలీసుల దురాగతములు

కాంగ్రెసు కార్యాలయమును తగులబెట్టుట

దేవదాసుగాంధీగారి లేఖ

(8 వ తేదీ బొంబే క్రాంతి)

గోరక్ష్మారునుండి యీనెల 1 వ తేదీన దేవదాసు గాంధీగారు మా కీతంబిని పంపినను తెలిగొని కాంగ్రెసువారు వారుమాకాతంబి నిమిలేదు.

వివరములు

పో.హతగంజిలో కొన్ని వాడములనుండి నిర్బంధవిధానము పోలీసుల దురాగతములకెంద పరిణమించినది. కల్లు సారాదుకాణములకద్ద పంటలును బోధించుటలో వారెంతదూరమున నిలువబడవలెనను విషయమున పోలీసులకును కాంగ్రెసు ప్రచారకులకును కొంత కాలమునుండి అభిప్రాయ భేదము కలిగియున్నది.

ది. 10 వ తేదీన బొంబాయి నుండి కలంబీరులు బోధింపవలెనని సబుయినస్పెక్టరు నోటిమాటగా చెప్పెను. అది ఆసాధ్యమగుటచే ప్రచారకులు వారిని లెక్కచేయలేదు. 28 వ తేదీ ఉదయమున తిరి మంది కనిస్టేబులతోను చాకిదారులతోను చిల్లియా పోలీసుస్టేషనునుండి సబుయినస్పెక్టరు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చెను. కొంత ప్రయత్నము నిర్వహించిననుగ అరిగిన పీపుట్ల కాంగ్రెసు కాలను లాగివేయుటకు తదాజ్ఞాపించెను. ఆ కాలమిద వేయవలెనని వైకస్పెక్టరు సబుయినస్పెక్టరు కే.స్వయముగ నుడవేసి తక్కినయందడ ప్రమాదము కలుగుతుంటుటకు కొంతదూరము తీసికొని పోయి వాని నడచి తగులబెట్టెను. సబుయినస్పెక్టరు అగ్నిపుల్లను గీసి దానికంటించెను. ఆకాలలో నున్న రెండు రాట్టములను పుస్తకములను ధాన్యముతోనున్న సంచులను బట్టలనుగూడ తీసికొని పోయి వంటలోవేసిరి. కాంగ్రెసు వంటిరులను ప్రచారకులను నితరప్రజలను మిన్నక చూచుచు నిలువజేసిరి. ఆంధ్ర కనిస్టేబులు వంటిరుల నందరిని పట్టికొట్టిరి.

ఒకనిని మంటలో ద్రోయ ప్రయత్నించుట

మీరెవరును తుడుచుట చెప్పవద్దు. పోలీసువారింతటి శౌర్యము మొనరించినను చొరచొరలా జరిగినట్లు ముగిసినట్లు జరుగునాడదు. అని కాంగ్రెసు నాయకుడగు పండిత పరమేశ్వర దత్తగారు కలంబీరులను హెచ్చరింపగా పోలీసు సబుయినస్పెక్టరు దత్తగారిని బలమొకటెట్టు కొట్టెను. కనిస్టేబులుగూడ దత్తగారిని కర్రలతో కొట్టిరి. దత్తగారు చాల బలాభ్యుదయ వారట్లు దెబ్బలు కొట్టుచుండ దత్తగారు నోరు నిదల్చలేదు. ప్రజలలో కొందర్రాహునుమాప దత్తగారు వారిని కాంతి పడేసెను. అదెట్లు బలవంతము రిగులుటచే దత్తగారుమాట్టు తుడమొగ్గును. మరి యద్దోకిగూడ నట్లే బలమగు దెబ్బలు కొట్టిరి. వారిలో నొకడు చనిపోయినని తెలిచి మంటలో పడవేయుడని సబుయినస్పెక్టరు జ్ఞాపించెను. పోలీసువారిట్లు పడవేయుట కతని లాగుని నిరోధించుండ కొందరు వంటిరు లడ్డుపోయి అతనికిజులు తక్కు మంటలో పడవేయుడని నిరోధింపగా పోలీసువారిని వదిలివేసిరి అతెట్లు లాగివేయబడిన నొకడు 27 వ తేదీన చనిపోయెను మరి వెక్కుబడుచేతి సామాన్యచుగు దెబ్బలు తగిలెను.

ప్రశంసనియమగు చార్జన్యరాహిత్యము

నేనును సుడిత దాళిప్రసాద శ్రీవేదిగాకును యీ వార్త తెలియగానే ఆచటికిగి స్వయముగా సంగతులను తెలిసి కొంటిమి వైసి కెప్పి సంగతులన్నియు సత్యమని చాలమంది తెలిపిరి. నిరేత్తుకదాతాణుగురంతముల నిట్లు పోలీసులు జరిపిరి. కాంగ్రెసు ప్రచారకులనుపరమా ప్రయోజనమును చూపిరి. అపట్టణమున ప్రజలందరూ భయపెట్టులై యున్నారు. గాఢములు తగిలినవారిని పోలీసువారు గుంటనే కదలివేసిపోవుటచే మూడుదెండు లహారాత్రములు తగులబడిన కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు చేరువనున్న ఆ శోక కృత్యము నిడనే ఎడలో నాకొనించుచు పడియుండిరి. వారికి వైద్యులు వికల్పచేయలేదు జమిందారుకు భయపడి ప్రజలెవ్వరును వారి చేరువకుపోలేదు. ఇప్పుడు వారిని గోరక్ష్మారుకు తీసికొనివెళ్లి తిమి అచట చికిత్సచేయించుచున్నామని మహాత్ముని కుమారుడగు దేవదాసు గాంధీగారు జాతే క్రాంతికులుప్రశంసెను. ఈ వార్త 10 వ తేదీ హిందూపత్రికలో గూడ ప్రకటించబడినది.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

బటాలాలో సుపర్యసించుట

ఖద్దరు-స్వయంసహాయము

(హిందూపత్రిక)

బటాలా మాక్రెటులో సుమారు 30 వేలమంది ప్రజలు ౫౮ శతాబ్ద శరోజినీదేవిగారు ఉరుదుభావలో సుపర్యసించిరి. ఆ శతాబ్ద చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చిరి.

ఉపన్యాసము

కష్టముల పాలైన పంజాబుసాదరులను చూచుటకు మూడేండ్లనుండి ఆశురపడుచుంటిని. వాకి కలిగిన ఆడవలనవారి ఆవేదనమును నేను గూడ ననభ వింతముననే యున్నాను. మూడేండ్లు గడచినను గాయము లింకను మాననేలేదు. నేనపుడు ఆంగ్లదేశమునం దుండుటచే జలియనవాలాబాగు మహాశ్రేయము నకు యాత్రార్థము రాజాంక పోయినందులకు నాల దుఃఖపడితిని. ఇహలోకమును వదిలి స్వర్గమున కేగిన దేశపితార్థ ప్రాణ త్యాగులను గూర్చి నేని యెక్కువ చింతించుటలేదు. వారికి వ్యక్తులవేలేదు. శాశ్వతమున కవిధియేలేదు. దాని త్రాగులో పెట్టి తూచాలను. మిమ్మట్లునే నోదార్పులను? మీ శిథిల హృదయముల కెట్లువశమనమును కలిపింపగలను? శిలలువేసినమీ గాయములకెట్లు చల్ల టి మం దు రా య గ లు గు డు ను ?

ఇతరరాష్ట్రములనుండి పాఠశాలమునకు వచ్చువాడు విద్యాధ్యాయును, విద్యార్థులను, విద్యార్థులను, విద్యార్థినిగింపులను, మీ స్వర్ణదేవాలయమును, మీ యితిర దేశములను, మనీషులను చూచుటకు వచ్చుటలేదు. వారిముక్తజీవులను స్మరించుటకే వచ్చుచున్నాడు. జలియనవాలాబాగు భారతీయులకు పరమ దివ్యశ్రేయమునది. దేశమానా దిన్ని భగములనుండియు ప్రజలీ శ్రేయముకుకచ్చి భక్తిప్రకాశముగ నిడటి రక్తమిశ్రమృత్తి కను శ్రీచందనములై ఫాలిలమున ధరించుకాలము కడుచేరున యైనది.

వారెందు కట్లు ధరించెదరు? ప్రతికర్మమును జలియన వాలాబాగు వార్షికశాశ్వతములను దేశీయులేల జరపుచున్నార? వారు హరటూల నేలచేయుచున్నార? జలియన వాలాబాగు వృత్తాంతమును స్మరించుచు వారు ప్రతిపట్టణమునకును ప్రతియంటికిని ఏల పోవుచున్నార? ఏలనగా మహా పతివ్రతలగు దమయంతి సావిత్రి దేవులదర్శితము కలనే జలియనవాలాబాగు చరిత్ర గూడ భారతీయులకు పుణ్యకథయైంది. దాహము దాహమని అలమటించుచు దేశముకొరకు బ్రాణముల నర్పించిన జలియన వాలా పితృదేవుల చరిత్రమును భారతీయులెప్పుడును మరువ జాలరు.

వారు స్థాపక ముంచుకొనవలెను

జలియనవాలాబాగు వృత్తాంతముడు దేశీయులు స్థాపక ముంచుకొనవలెను. అన్యరకతలో మానవులు పొట్టివై ప్రాకారీ కచ్చివడను నిమయామును వారు మరువగూడదు. గుజరను వాలానుండి ప్రమాణులకు సంకల్పవేసి కష్టమైన తెలుపెట్టెలలో గొక్కించి ఏప్రిల నెల మిడిఎండలో లాహారుడ తీసుకొని పోయిన సంగతిని దేశీయులు మరువగూడదు. మన్నావాలాలో గొప్పకుటుంబముల స్త్రీల మేలిమునుగులను బలిమిని తొలగించి ఆ గౌరవ పరచిన విషయమును భారతీయులు సహా స్మరింపవలెను వీని నన్నిటిని స్థాపక ముంచుకొనుట ఎందులకు? ఇట్టి కష్టములను అవమానములను తెచ్చి పెట్టిన పరాధీనత యొకను తొలగితేదని ప్రహించుటకే మూడేండ్లకితము అన్యరకతలో ప్రయోగింపబడినట్లే నేడును మర ఫించుట దేశీయులవై ప్రయోగింపబడుట కభ్యంతర మేమియును లేదు. ఎంత కాలము దేశీయులీలా జరిగియ పరాధీనత గు యీ అవమానమును గుర్తించవలెను? అంత కాలమును మనకు స్వరాజ్యములభించదు. ఆ అవమానమును గ్రహించిశుభదే స్వరాజ్యము లభించును. కానంత పరతును మనము మంజూబు శ్రేయస్సు స్మరించుచు మనవిడ్డలగుడ బోధింపవలెను. రాజకీయపరాధీనత కలననే మన కిట్టిఅవమానము తలపించినది. ఈపరాధీనతను మన పూర్వులే మనకొసంగిరి. ఈఅవమానమును, మనమును మనసంతరివాగకుగూడ నినుభవింపగలెను. ఇట్టి కాజకీయ పరాధీనతను తొలగించి స్వరాజ్యమును బడయుటకు మన మీముక్తజీవులు సాక్షిగా ప్రమాణ మొనరింపవలెను. అంతపరతును మనము విశ్రాంతి గొనగూడదు.

నేడు నిర్దోషులను ధీరులను పాంచాలనాయకులను తెరసాలలో నుంచి, కారాగృహమున మనదేశీయుల కిదివరకు చాలధీర కలుగుచుండెడిది. నే దదియంతయును మారిపోయినది. నేడు కారాగృహవాసులను క్రమము సర్వసిద్ధముగా నున్నారు. ధైర్య సాహస వీరత్వములు నేడు భారతీయుల నావహించినవి. పసి విద్వలకు గూడ సింహవిక్రమముల వడినది. ముక్తజైవులకు మన సోదరులు మన పైనిడిన బాధ్యతను మనము సరిగా నెరవేర్చుకలెను. మన సోదరులలో మన నాయకులలో 25000 మంది చెరసాలలలో నున్నారు. తారు గాఢాంధకారమున దివ్యజ్యోతులవలె ప్రకాశించుచున్నవారు బానిసత్వమున్నారు. దేశీయులగు మీరు జయజయధ్వనుల నొనరించుటతోనే సంతృప్తులై వేశసేవను నిలిపివేయు. దలచిరా? వేలమంది మిమ్ము మీ కార్యములకు ప్రకాశించినను మీ బాధ్యత తొలగదు.

మహాత్ముని ఆదేశము

దేశీయులు కాంతముగను, దీక్షతోను, ధైర్యముతోను, మన ప్రతిపక్షుల మనసులందుగూడ ప్రేమను కలుగజేయుటలు సంతటి ప్రేమతోను దేశసేవచేయుచునే యుండవలెను. ఇది ఆత్మధీక బాధ్యత కనుగుణ్యమగు దేశసేవ. ఖద్దరును వ్యాపింపజేయవలెను. కాంగ్రెసులో చేరవలెను అని మహాత్ము డాజ్ఞాపించెను. ప్రథమ కర్తవ్యము ప్రేమ. ఆప్రేమను జటియే మేలిమి బంగార తాకలి తీ బంగార మో అనువిషయమును ప్రపంచము నిర్ధారణ చేయును. మహాత్ముడు గొప్పమార్పును కలిగించెను. మట్టిపాత్రలవంటి దేశీయులను చేబూని ఆపాత్రలను పగులగొట్టి జాడిచేసి దానిని దివ్యజ్యోతులగుమార్చి త్యాగస్నేహముతో నాజ్యోతులను మహాత్ముడు వెలిగించెను.

ఇక మనదిధిగూడ మనము నెరివేర్చి కాంగ్రెసువిధానమును పూర్తిచేయవలెను. గాంధీమహాత్మునికి శిక్ష వేయబడిన పిమ్మట నతడు తెరసాలలో పోవుటకు ముందు దుఃఖితు లగుచున్న దేశీయులు వందలకొలదిగ తన్ను పశివేష్టింప వారినుద్దేశించి మహాత్ముడిట్లు భక్తిభావచేత మొనరించెను. “ఖద్దరును ధరింపుడు-కాట్టు ములమీద నాలువడవడు” అనియే మహాత్ముడు వేశించెను. దేశీయులను పరమధర్మరులను చేయుటకుగాని సోమరులనుధనము కాంక్షలను చేయుటకుగాని మహాత్ము డుద్దేశింపలేదు. ఖద్దరును ధరించి పాపములకు ప్రాయశ్చిత్తముగ ప్రజలు తపమొనరింపవలెననియే మహాత్ము డుద్దేశించెను. ఆకపమన్నవారు ఖద్దరు బట్టతో దీక్షవస్త్రములు. వానిని ధరించిననేగాని ఆతపస్సున కర్మాత కలుగదు. మనశ్రోత్యులు మనలను దుగ్ధులను పరాధీనులను చేసి పాతకులైరి. మనముగూడ మరల నాపాదిత్యము నొడిగట్టుకొనరాదు. మనము సంతాపమును బడసినందులకు మన విడ్డ బిట్టి పాతకములను సుఖపడకుండుటకు వలయు విజ్ఞానాభ్యాసములను వారి కొరంగనివో విడ్డలను కనుటలను ప్రయోజనమేమి? “మన దేశమున ప్రతి పంతుడున్నదిగాని మానకక్షణ మొనరించుకొనుటకు బట్టలు తేక చాలమంది భాగతాంగులు నడులలో మునిగి ప్రాణములవదలుటున్నారు. ఈ దేశమున ననభ్యాసములు పండుచున్నవి గాని తన విడ్డల క్షుద్ధాధను తొలగించుటకు పిడికడన్నమైన దొకకాకెక్కడను భారతపతులు పమవిడ్డల గంగాధవానికి బలిచేయుచున్నారు. ఈపాపముల కన్నీటికిని మనమే బాధ్యులము.” అని మహాత్ముడు నడిచెను. ఈ పాతకమును తొలగించుకొనుటకు మనము ఖద్దరు బట్టలను ధరింపవలెను. మనదేశీయులందరూ ఖద్దరునే ధరించు నెడల 6 నెలలలోపునే స్వరాజ్య లక్ష్మీ మనదేశమున ప్రసన్నులగును. మనమెవ్వరి సహాయమున కోకనక్కరలేదు. మనమెవ్వరి గుమ్మమునద్దను బట్టపరచి భిక్షతి భిక్షాంజేమీయని వేదనక్కరలేదు. విద్యకొరకుగాని అచారము కొరకుగాని వ్యాధియుకొరకుగాని మనమెవ్వరిని చేయిజూచి వేదనక్కరలేదు. మనవివాదములను పరిష్కరించుటకు శ్రమ త్యన్యాయస్థానములకు పోగూడదు. ప్రాచీనకాలమునందలి గ్రామపంచాయతుల మరల నెలకొల్పవలెను. కాంగ్రెసునభిలాష స్వరాజ్యమును బడయవలె నని సహజసిద్ధిగాను నుడివిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు భిలాషతు

సంఘములు

ఈనెల 20 వ తేదీని ఆలహాబాదులో ఆనందభద్రులలో సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘమువారును ఆగ్రాఅయోధ్యరాష్ట్రీయ భిలాషతు సంఘమువారును కలసి సభచేసెదరు. ఈసభకు సంఘభ్యుత్సాహ కానివాని గూడ నాహ్వానించిరి.

నరసి. హరపు నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగార్లు

కర్నూలులో నాయకులలో నాలోచించుట ఖద్దరునిధికి లక్ష రూపాయలను సమకూర్పు సూచన

ఈనెల 9-వ తేదీన కర్నూలులోని నాయకులలో నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు, కాశీనాధుని నాగేశ్వర రావు, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగార్లు ముగ్గురును బారిష్టరు లక్ష్మణ స్వామిగారి బంకాలో ఖద్దరు వ్యాపకమును గూర్చి ఆలోచించిరి. ఖద్దరు పత్రములకు లక్ష రూపాయలను సమకూర్చుట కొక విధానము నేర్పరుతుటకు వారు తీర్మానించిరి. త్వరలో నిది నెరవేరవచ్చును. బారిష్టరు లక్ష్మణస్వామిగారి కిదివరకే కర్నూలులో 50 మందికి 50 రాట్టముల నిచ్చిరి. ఆ రాట్టములమీద వడుక బడిన నూలుతో బట్టలను నేయించుటకు లక్ష్మణస్వామిగారి కొన్ని చేతి మగ్గుములగూడ మరయొక గృహమున నేర్పరచి వానిపై బట్టలను నేయించుచున్నారు. లక్ష్మణస్వామిగారు నేయించిన సన్నరకము బట్టలను కొన్నిటిని నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగార్లు కొనిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి నడింపల్లి నరసింహారావుగారు 9 వ తేదీని టంగుటూరు వెళ్లిరి. 10 వ తేదీ ఉదయమున మోటారుమీద నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగార్లు కర్నూలునుండి గుంటకలు వెళ్లిరి. అటనుండి ఉరవకొండ మున్నగు గ్రామములకుగూడ వెళ్లిరి. 10 వ తేదీరాత్రి నాగేశ్వరరావుగారు చెన్నపురికిని ప్రకాశంగారు బొంబాయికిని బయలుదేరుదురు. (స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త-గుంటకలు-మేనెల 18 వ తేదీ బుధవారము).

మూర్తి వేట

బొంబాయి క్రానికల్ ప్రతినిధిని పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు నిందించుట

మే 10 వ తేదీ బుధవారపు “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—
మాపత్రిక కొలదిసంవత్సరముల క్రిందటనే ప్రారంభించినను, కొంతకొంత నిరాశోపణములను పరుషవాక్యములను తప్పించుకొన్నది కాదు. మాసత్వవస్త్రననుగుంచి మూర్తి వేట యందలి హోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెం టిచ్చినట్టి యాగ్యతాపత్రము మా కిదివరలో నెన్నడును లభించలేదు. నిరంకుశాభి కావల పద్ధతులు మా కొకవిధముగ సమర్థమే. కామిరాజ్ గారు తమ కాఖ ప్రాచీన సిద్ధాంతముల ననుసరించి ప్రసంగించెను.
“ఓరి పాపి, దుర్మార్గువా, నీకెచ్చట ఏమిపని చెప్పరా” అని మా ప్రతికాప్రతినిధిలో ముచ్చటించుట ఒక విధమైన మర్యాద కావాలి. ఇట్టి ముచ్చట మా ప్రతినిధి కవ్యములను తొలగించెను. మన మిత్రులమధ్యనే నివసించుచున్నామే అని అతడు తలపోసి యుండవలెను.

మా ప్రతినిధి ఇట్టి సందర్భములో పరిహాసముతో ప్రత్యుత్తరము నొసంగి యుండవచ్చును గాని అతడు లక్ష్యవేట్టలేదు. “తాతా కంపెనీ వారికి నేమిపునిర్యాణమునందు తోడ్పడుటకు వచ్చితి.” అని అతడు శిప్పియుండవచ్చును.

కామిరాజ్ గారు తల్పచిక్షణ మాపత్రిక సహజలక్షణముల ననుసరింపక, మాప్రతినిధిని బార్ల వాడింగుటవలె యాధార్థమును బలిచెను. నీ సబద్ధమును జలుకను. నేను బొంబాయి క్రానికల్ ప్రతికాప్రతినిధిని.” బహుశః కామిరాజ్ తన్ను కాగిలించుకొని, నేతువు నిర్యాణము చుట్టు త్రిప్పి సత్యాగ్రహము కొట్టబడుచున్న హోటికి దీసికొనిపోవు నని మా ప్రతినిధి అతపడి యుండవచ్చును. బహుశః! నిజముగ నేమి జరిగెనో? కామిరాజ్ గారు శ్రోధము నణచుకొనబాలక “క్రాని కిలునిదే సర్వాబద్ధమే” యని గట్టింది “పో, వెళ్లి పో” అని అతడు మాప్రతినిధి కాజ్ఞాపించెను. ఈదయకు మా కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాము. నిరంకుశాభి కావల ప్రోత్సాహరమును ఇట్టి హితోపదేశము మా విద్యుత్ కృతగృహమున నిర్వహించుటయందు మాకు విశేషముగ తోడ్పడు మాభావము.

శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారి కేసు

50 రూపాయలు జుర్మానావేయుట

యతిరాజమ్మగారు జుర్మానాను చెల్లింపననుట

మరియొకరు చెల్లింప ఆమె యొప్పుకొనకున్నను ఆమెను విడుదలచేయుట

(స్వకీయవిలేఖరి లేఖ-నెల్లూరు 10-5-22)

ఈ కేసును 6 వ తేదీని గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటు విచారించి తే 10 దికి వాయిదా వేసెను. 10 వ తేదీని యతిరాజమ్మగారి సోదరులను, మేనల్లుడును, వేలూరు చెరసాలయందు సంవత్సరము శిక్ష ననుభవించుచున్న తిక్కపు రామిరెడ్డిగారి సతీ మణియు, బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారి సోదరి శ్రీమతి సుదర్శనమ్మగారును, జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శియు, స్వరాజ్య, హిందూ, ఆంధ్రపత్రికల స్వకీయవిలేఖరులును జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు కొందరును మరియొక నెల్లూరుకలీలును కోర్టుకువచ్చిరి. ఇటీవల మద్రాసు హైకోర్టువద్దకు సంఘమువారు రాజకీయ నేరముల విషయమై చేసినకొనిన తీర్మానము ననుసరించి నెల్లూరు వక్త్ర సంఘముతరపున నియమింపబడిన యాపసంఘములోని సభ్యులొకరుగూడ వచ్చిరి. మీసందర్శల వచ్చినాని మేజిస్ట్రేటువారి నడిగెను. వైకేజీల్ల సంఘము తీర్మానము ననుసరించి కేసు వదలవడి కను గమనించుటకు వచ్చితిమని చెప్పిరి. నుమారు రెండుగంటలకు విచారణ ప్రారంభమైతి. ప్రాసిక్యూషను సాక్షులను క్రాసుపరీక్ష చేసెదరా? డిఫెన్సు సాక్షులను విచారించెదరా? యని మేజిస్ట్రేటు అడుగ పరీక్షచేయని యతిరాజమ్మగారు గంభీరముగ నుడివిరి. పినుట్టు ప్లేటుమెంటు నిచ్చిరి.

ప్లేటుమెంటు

ఈ కేసులో 6 వ తేదీని జరిగిన పాక్షివిచారణలో సాక్షి యగు కాజ్ నేటిల్ నోటీసును వారు చూపినట్లును, అందులోని విషయములను నాకు తెలియబరచినట్లును, ఆ నోటీసును నేను అంగీకరింపనని చెప్పటచే దానిని అతడు ఆచ్చట పారవేసి పోయినట్లును చెప్పెను. అది సర్వాబద్ధము. అట్లు పారవైచుట చట్టవిరుద్ధము. నే నింతవరకు ఆ నోటీసును నాకండ్లతో చూడలేదు. వాఖలుచేసిన డైరీలోగూడ ఆ నోటీసులో నుండిన విషయములను నాకు తెలియబరచినట్లు అతడు వ్రాసియుండలేదు. నేను ఉపన్యసింప నున్నానని దండోరా వేయించినట్లు కోర్టులోనే నాకు తెలిసినది గాని అంతకు పూర్వము నాకు తెలియలేదు. నేను వచ్చినది వేరొక కేసునకుగాని యుపన్యాసము నిచ్చుటకు గాదు. నోటీసుయొక్క మొదటి పటము వాఖల్ చేయనేలేదు. అది పోయినదని చెప్పట చిత్రము. గనుక అందులో వ్రాసియుండవలసిన రిటకౌ పైలు కాలేదు. నేనే దొరసామి ఆయ్యంగారిభార్యనని తాను గ్రహించినట్లు అతడు చెప్పిన విషయమును కోర్టులో అతడు దృఢపరచిన విధము మీకే తెలిసియున్నది. అని యతిరాజమ్మగారు చెప్పిరి.

తీర్పు

188 నెక్స్ నుండి నేరముచేసినటుల భావించి 50 రూపాయలు జరిమానావేసినాను అని సాయంత్రము 5 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

మాజిస్ట్రేటు:— జుర్మానా చెల్లించెదరా? వాయిదా వేసెదను.

యతిరాజమ్మ:— నేను చెల్లింపను.

ఇంతలో యతిరాజమ్మగారి బంధువులలో నొకరు జరిమానాను చెల్లింప సంసిద్ధులైరి.

యతిరాజమ్మ:— “ఎవరైనను నాకుగా జుర్మానా సామును చెల్లించినయెడల నేను ఒప్పుకొనను. నాకతి సమ్యతముతేదు-నాకు తగినశిక్ష వేయండి నేను అనుభవించెదను.”

మాజిస్ట్రేటు:— “నాకు తోచినశిక్ష వేసినాను.”

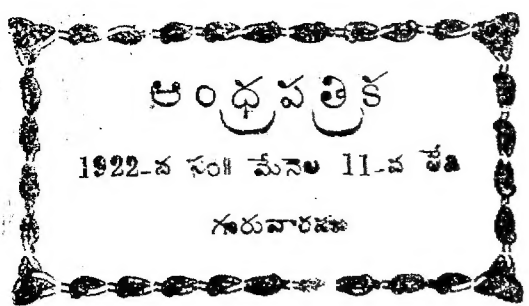
యతిరాజమ్మ:— “నేను నేను చేయలేనుగాన జుర్మానా చెల్లింపను.

ఇంతలో నొకరు జరిమానాసామును చెల్లించిరి.

మాజిస్ట్రేటు:— “మీ కొరకు వారు సాన 7 గురు కైదీల వారు. మీరు వెళ్లవచ్చును. నిను పరిశోధించెను.

యతిరాజమ్మ:— “నేను ఒప్పుకొనననిన ట్టరడు పంచాయతెముల తీసికొనెదను!” డిగాని, టైడిల క్రెక్కునుండి

మాజిస్ట్రేటు:— మీగొప్పకర్ముండలెను. ముగ్గురు టైడిలకు సాము చేసిది. మీరు వెళ్ళవలెను గాయములు తగిలెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

మంత్రిగారి వర్ణన

మద్రాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు అధికారమును గూర్చి అన్ని పక్షములవారును వలపోయి చున్నారు గాని, లాభ మేమియు గనుపించుట లేదు. విద్యాశాఖామంత్రియగు ఎ. పి. పాత్రోగారు మద్రాసు మెయిలు పత్రికా ప్రతినిధి తో ముచ్చటించుచు, మద్రాసు దుస్థితిని వివరించి యుండిరి. వారు సూచించిన విషయములను కొన్నిటిని ముఖ్యముగ గమనింపవలయును. మద్రాసులో నిదివరకే పన్నులభార మత్యధికముగ నున్నదని, మంత్రిగారు స్పష్టపరచిరి. మత్తుద్రవ్యములపై మద్రాసు మిగుల హెచ్చుపన్నును విధించుచున్నది. రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు మద్రాసునందు అన్ని ప్రదేశముల కన్నను హెచ్చుగ నున్నది. భూమిని మద్రాసులో నన్ని రాష్ట్రములకన్నను హెచ్చుగ నున్నది. మద్రాసు రాష్ట్ర మిదివరకే అత్యధికముగ బరువును మోయుచున్నను, మరల హెచ్చుబరువు లింకను విధింపబడినటుల పాత్రోగారు రంగీకరించుచున్నారు. ఫలిత మేమియినది? ఇతర రాష్ట్రములవారు ఇరిగేషన్, పరిశ్రమలు మొదలగు శాఖల యభివృద్ధి కొరకు ఏర్పాటుల జేయుచుండగ, మద్రాసు ఈ బరువుల క్రింద బడి నలుగుచున్నదని, పాత్రోగారు తెలుపుచున్నారు. మద్రాసు రాజధానియందు అభివృద్ధి సూచకముగ మార్పు లేవియు గావింపబడనందులకు, పాత్రోగారి వివరణము సమాధానముగ బనివచ్చును. కారణ మేమియియును, ఫలితము మాత్రము మృగ్యమని తెలుసున్నది. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖ నేర్పరుచుటవలన, ప్రజల కేరియు లాభము గలుగలేదనియు, పన్నులభార మతిశయించె ననియు, ప్రజలు పలుకాముల పడుచున్నారనియు, విడితమగుచున్నది. ఇంకొక సంగతిని గూడ చేర్చవచ్చును. ఇదివర కెన్నడును లేనివిధమున, మద్రాసు ప్రజలు జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధమునకు లోనగుచున్నారనుట తక్షణము. ఈసంగతిని పాత్రోగారు చెప్పుకున్నను, సంస్కరణముల లాభములలో మీని ముఖ్యముగ బేర్కొనవచ్చును. స్వాతంత్ర్యనిరోధము, పన్నుల బరువు, అభివృద్ధి లేమి, ప్రస్తుతస్థితి యందలి ప్రధానాంశములు. ఇట్టి స్థితిలో ప్రజలకు సంస్కరణము లనిన, వెగటు గలుగుట వింతగాదు. దేశము వానినుండి ఎంత త్వరలో బయల్పడిన అంత శ్రేయస్కర మని వారు భావించుట సహజము. వారి విషయమై ఉపశమనవాక్యముల బోధించి లాభ ముండదు.

మరియొక సంగతి విషయమై పాత్రోగారు మాటలాడిరి. మద్రాసు రాష్ట్రము, ప్రభుత్వమువాటికి ప్రతిసంవత్సరముననుచు చెల్లించవలయును. దానిని ముందుగ గలిన డబ్బుతో ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలను ఖర్చును గాని కొనసాగింపవలసి యున్నది చెల్లించుటచే, రాష్ట్రము పాత్రోగారు ఖండితముగ

దెలుపుచున్నారు. వంగదేశము చెల్లించవలసిన సొమ్మును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అక్కర లేదని తెలిపి, ఆ రాష్ట్రముపై ననుగ్రహము జూపిరి. వంగ రాష్ట్రమువంటి ధనవంతమగు రాష్ట్రమునకు మినహాయింపు జేయుటయు, మద్రాసువంటి బీద రాష్ట్రముపై అధిక భారమును మోపుటయు, పాత్రోగారికి న్యాయముగ గనుపింపలేదు. మద్రాసు చెల్లించవలసిన బరువునుండి నూరులక్షల నయినను దీసివేయనియెడల, మద్రాసు రాష్ట్రము దివాలా ఎత్తునని, పాత్రోగారు తలచుచున్నారు. ప్రస్తుత దుర్దశను, పాత్రోగారు తేటతెల్లముగ వర్ణించిరి. మద్రాసు, బరువుల మోయుపశువునకు తుల్యముగ నున్నదనియు, మద్రాసు రాబడి సాధనములు ఆఖరు గావచ్చినవనియు, యుద్వోగులకు జీతము లిచ్చుటకు సయితము ఋణము దెచ్చుకొనిన సొమ్మునుండి వాడవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ధనము ప్రోగుజేసి పంపుటకు మాత్రము యీ రాష్ట్ర మక్కరకు వచ్చుచున్నదనియు, పాత్రోగారు వర్ణించుచుండ, ఇంతకన్నను వేరు ప్రమాణము ప్రజల కేమి గావలయును? సంస్కరణములవలన చేకూరిన స్వపరిపాలనాధికారము నున్న యగుచుండ, వెనుకటి గోడుగూడ తొలగి పోవుట చిత్రము. సంస్కరణములను ప్రారంభింపక పూర్వమే, యిట్టి దుస్థితి తలపించునని చెప్పినను, సంస్కరణాభిమానులు వినిపించుకొనక బోయిరి. అంతయు దానియంతట యదియే చక్కబడనని తెలిపిరి. ఇప్పుడు చేయదగిన దేమి? మద్రాసు చెల్లించవలసిన బరువును తొలగించుటకు, శాసన సభలయందు లోపలను వెలుపలను జేసిన ప్రయత్నములును, ఆంధ్రోళనముచు వృథ యయ్యెను.

ఇటీవల మద్రాసు దుస్థితిని దెలుపుటకు ప్రభుత్వసభ్యులు కొందరు డిల్లీకి వెడలియుండిరి. అక్కడ ఫలితమేమయ్యెనో ఇదివరకు దెలియలేదు. పాత్రోగారు దెలిపిన సంగతులబట్టి వ్యవహారము నున్న జట్టెని తెలియుచున్నది. ఈసమావేశము సందు మద్రాసు విషయము చర్చకే రాలేదట. ఇకముందేమి చేయవలయును? పార్లమెంటుసభ వారి కీ విషయమును తెలుపవలయునట. జాయింట్ కమిటీవారి కీ సంగతి నెరుకపడువలయునట. ఇందుకొరకు రాయబారము నొకదానిని పంపవలయునట. దగ్గరనున్న ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని ప్రేరేపింపజాలనివారు, పార్లమెంటు సభ వారిని ప్రేరేపింపగలరని నమ్ముటకు వీలులేదు. రాయబారములవలన, మరికొంతసొమ్ము దండుగ యగుటదప్ప వేరులాభము గలుగదు. సంస్కరణముల నేర్పరుచు సమయమున వెడలిన రాయబారముల గతి ఏమయ్యెనో అనుభవైక వేద్యమే. మరల రాయబారము లెందుకు? మద్రాసు రాయబారము డిల్లీలో నేమిచేయగలిగెను? ఇండియా ప్రభుత్వ మయినను సాక్షనమగు ఆర్థికస్థితిలో నుండుచో, రాయబారములవలన లాభముండిన నుండవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమునకే డబ్బు చాలక, రాబడి కన్న ఖర్చు విశేషమగుటచే క్రొత్త పన్నులను విధించుచున్నను నష్ట మింకను భర్తీగాకయుండగ, రాష్ట్రములనుండి వచ్చేడిధనమును వారు పోగొట్టుకొందురా? అటుల పోగొట్టుకొనవలయునని, పార్లమెంటు సభవారు సలహానిత్తురా? విదేశపు సరకులపై పన్ను విధింపకుండుటకు, సాధ్యమగు సంతవరకు హిందూ దేశమునుండియే ఇండియా ప్రభుత్వము సొమ్ముచురాబట్టుకొనవలయునని పార్లమెంటుసభవారు హిత మొసగవచ్చును. స్వలాభము నంటకుండువరకు, నీతులను బోధింపవచ్చును. కాని స్వార్థ మడ్డము వచ్చునపుడు, నీతులు గాలి కెగిరి పోవును. తమకు రాబడి తగ్గు నను భయముతో

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రముల బరువును తగ్గింపరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రాబడి తగ్గుచో, సుంకపు పన్నులు జాస్తియగునను భయముతో పార్లమెంటుసభ్యులును రాష్ట్రముల బరువును తగ్గించుట కంగీకరింపరు.

పాత్రోగారు సూచించినటుల మద్రాసు రాజధానియందు స్టాంపుపన్నులు, కోర్టుఫీజులు, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజులు హెచ్చయినవి. జిల్లాలలో లోకలు లేట్లు వృద్ధియయినవి. అనేక మండలములలో రీ నెజీలుమెంటులు జరుగుచున్నవి. వీని వలన భూమిపై గల భార మింకను యధిక మగును. ఇన్ని బరువులను ప్రజలపై మోపుచున్నను, రాబడికిని మామూలు ఖర్చునకును సరిపెట్టుటకు వీలు గనుపడదని, పాత్రోగారు విచారించుచున్నారు. మామూలుఖర్చుకే సొమ్ము చాలకయుండగ, విద్య, వ్యవసాయము, పత్రికముల యభివృద్ధికి ధన మెక్కడ నుండి వచ్చును? విద్యాభివృద్ధికి వలయు నేర్పాటులనేకములు తమ మనములో నున్నవి గాని, వాని ప్రవేశపెట్టుట అసంభవమని పాత్రోగారు సూచించుచున్నారు. కొనసాగని పవిత్రపుకోర్కె లెన్ని యున్న, ఫలమేమి? ప్రజలకు బరువుదగ్గి సుఖ పడెడి మార్గము గాని, ఏ విధమున నయినను అభివృద్ధి గలిగెడి మార్గము గాని గనుపించుట లేదని, పాత్రోగారు దెలుపుచున్నారు. అట్టితరి ప్రస్తుత దుస్థితిని చేయూతగ గొని, ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షులు ప్రజలను పరిపాలనముపైకి పురికొల్పుచున్నారని, పాత్రోగారు దెలుపుట వ్యర్థము. ఆడ లేక మద్దెల యోడనునటుల, ప్రభుత్వప్రతిపక్షుల నెవరినో నిందింపనేల? సంస్కరణముల ప్రయోజనము ప్రజలకు ప్రత్యక్షముగ గోచరించుచుండ, వేరు వ్యాఖ్యానముతో నిమిత్త మేముండును? పన్నుల బరువును, అభివృద్ధిశూన్యతయు, ప్రజాసామాన్యమునకు అనుభవైక వేద్యము. మరియొకరు వారి కీ విషయమై బోధింప నక్కర లేదు. నాయకులనువారికి, వారే యీ విషయమై యెక్కుడుగ బోధింపగలుగుదురు. ప్రస్తుతదుస్థితి దొలగుటకు క్రొత్త రాయబారములతో బ్రయోజనము లేదు. కేంద్రప్రభుత్వమును, రాష్ట్రప్రభుత్వములును ప్రజలకు పూర్ణ బాధ్యత వహించునపుడుగాని, ప్రజేచ్ఛననుసరించి ఆయవ్యయము జరుగదు. రాష్ట్రములు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సొమ్ము చెల్లించవలసిన సంగతి కొద్ది విషయము. ఇంతకన్నను, ప్రభుత్వధనము ప్రజల యభిప్రాయమున కనుగుణముగ ఖర్చు పడుటయే ముఖ్యవిషయము. రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన సొమ్మును ఈయ నక్కర లేదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినను, దేశమున కత్యంతోపయోగ మగు మార్గమున ప్రజల ద్రవ్యము వెచ్చింపబడనిది, లాభముండదు. ఇందులకు స్వరాజ్యస్థితియే మూలావధము. ఇది ఎంత త్వరలో గలిగిన దేశమున కంత శ్రేయస్కరము. దేశప్రయత్నముల నన్నిటిని ఈ విషయముకొరకు కేంద్రీకరింపక, ఇతరవిధముల ప్రసరింపజేయుట, మిగుల నష్టదాయకము.

కురుపాం రాజుగారు

కురుపాం రాజుగారి యభిప్రాయములు నిన్నటి పత్రికలో ప్రచురింపబడెను. రాజభక్తిని వ్యాపింపజేయుటకు వారు విశేష ప్రయత్నములను సలుపుచున్నారు. కాని, వారు తమవాదమున కాధారముగ గైకొనెడి సంగతులు సారహీనము లని గ్రహించుట సులభము. గౌ. శర్మగారు ప్రభుత్వమునందు బ్రవేశించిన పిమ్మట వెనుకటి యభిప్రాయములకు భిన్నముగ నభిప్రాయమును తెలిపిరిని, వీరు సూచించి

చిరి గాని బాధ్యత గల మంత్రులు ప్రభుత్వమున జేరిన వెనుక తమ నిస్సహాయతను వెల్లడించుచున్న సంగతిని వీరు గుర్తించుట లేదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము రాకముందు దేశము అనాగరికస్థితియందుండెననియు, పిమ్మట నాగరికము బ్రవేశించె ననువాదమును ప్రాజ్ఞులంగీకరించుట లేదు. అందు విషయమై దత్తు, దాదాభాయి నాథోజీ, డిగ్రీ మొదలగు ప్రముఖులు వ్రాసిన గ్రంథములు నిజమును తేటపరుచును. ప్రజల వర్తనము ననుసరించియే అధర్మము వృద్ధియగును గాని, పరిపాలనము ననుసరించిగాదని, వీరు దెలుపుట విచిత్రము. స్వపరిపాలనము లేక ప్రజలు అస్వాధీనులై యున్నప్పుడు, కలిగెడి అధర్మమునకు పాలకులు బాధ్యులగుదురు. మద్యపాననిషేధమునకు ప్రభుత్వసభ్యులెటుల ప్రతికూలముగ నున్నారో జూచిన, వారికిని ప్రజలకును గల భేదదృక్పథము గోచరించును. బొంబాయి ఎక్సైజు కమిటీవారియెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు యూరపియను యుద్వోగులును, అనధికారులును మద్యపాననిషేధము పనికిరాదని వాదించుటయగాక, మద్యపానము కొంతవరకు అవసరమని గూడ వాదించుట ఇందుకు నిదర్శనము. మద్యపాన దురభ్యాసమును తొలగించుటకు, సహాయనిరాకరణావలంబులు చేసిన ప్రయత్నములు కురుపాంరాజుగారికి మంచివిగ దోచకబోయినను, పుస్తీ పుట్టుజాఫ సనుగారు వానిని కొనియాడియుండిరి. జాఫ సనుగారి విషయమై ఎక్కుడు ప్రామాణికుడుగడ. దేశమున జరిగెడి ఆందోళనములు వృథా ఆందోళనములు గావు. ప్రజల కష్ట నిష్ఠురములు దొలగకుండుటచే, నవి జనించినవి. ఎవరును అభూత కల్పన గావించియుండలేదు. ఇక సంస్కరణములవలని లాభము విషయమై చర్చింప నవసరములేదు. అది ఎల్లరకు అనుభవైక వేద్యమే. విదేశపుబట్టలు చౌకగ లభించు ననువాదము నిస్సార మయినది. దేశీయవస్త్రములు విదేశపుబట్టలకన్న ఎక్కువకాలము పనికివచ్చును. దేశీయవస్త్రములను వివిగ దయారజేసిన కొలదియు, విదేశవస్త్రములకన్న నవి చౌకయగుననుట నిశ్చయము. ఇప్పటికే కద్దరుబట్టలు చౌకధరలకు దొరకుచున్నవి. కాలము గడచినకొలదియు, అవి ఇంకను చౌకయగుటయగాక, పలుపురకు చేతినిండ పనిగల్గించి జీవనాధార మొసగుననుట నిశ్చయము. నిరాకరణోద్యమము సంగీకరింపనివారు సయితము స్వదేశోద్యమమునకు సుముఖులై దానియభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నారు. కురుపాంరాజుగారు గూడ, స్వదేశోద్యమమునందు పాల్గొని, దేశమునందు ప్రబలిన కాటకమును యాపుమాపుటకు తోడ్పడగోరెదము. ఏవిషయము గూర్చి యైనను శాంతముతో చర్చజేయుట ఎక్కువలాభకారియగుటచే వేర్వేరు పక్షములవారు ఒకరి యభిప్రాయములనికొకరికి వెల్లడించి ఐకమత్యముతో మెలగుట ధర్మము. ఆంతరంగిక ఐకమత్యాభివృద్ధిచే, హిందూ దేశము త్వరలో గమ్యస్థానము జేరుటకు వీలగుననుట నిస్సంశయము.

పోలీసు దౌర్జన్యము

దేవదాసు గాంధీగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు, సంయుక్త రాష్ట్రములందలి బస్టిజ్లలోని షాహరతుగంజోలో పోలీసువారు చేసిన దుర్మార్గమునుగూర్చి కొన్ని వివరములను పంపిరి. ఆ వివరములను జూచిన, ఎట్టివారికయినను ఒడలు జలదరింపకమానదు. న్యాయించియాపత్రిక సయితము, పోలీసు క్రూర్యమును బలముగ ఖండించెను. గతమాసము ఇరువది

యారవ తేదిన ఆ గ్రామమునందలి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు ముప్పదిమంది పోలీసుభటులతో వచ్చిరి. కాంగ్రెసు ఆఫీసు పూరియింటిలో నుండెను. ఆయింటిని వారు తగులబెట్టించిరట. దానిలోని కాగితములు, ఆఫీసు రికార్డులు, భాగ్యముల బట్టల సంచులు, రెండురాటములు, పరశురామప్రీతి యయ్యెను. ఆ పిమ్మట, పోలీసుభటులు వాలంటీరులను చావమోదిరట. అక్కడివారిలో ప్రముఖుడగు పండిత పరమేశ్వర దత్తుని మరికొందరు వర్తకులను దెబ్బల గొట్టిరట. ఇంతటి ఘోరచర్యలు జరుగుచున్నను, ప్రజలెట్టి ప్రతిక్రియకు బూనక బాధ్యు నన్నిటని శాంతముతో భరించిరి. పరమేశ్వర దత్తుడు ఒడలు తెలియక పడిపోయెను. ఒకరు చనిపోయి రను నుద్దేశముతో అగ్నివంక కీడ్వబడిరి గాని, తుదకు వాలంటీరుల ప్రోద్బలమువలన ఆ పని జరుగక బోయెను. ఇంకొకరు దెబ్బల దిని చనిపోయిరట. అనేకులకు బలమగు గాయములు పగిలెను. దేవదాసు గాంధీగారు పండిత ద్వివేదిగారితో కలసి ఆ గ్రామమునకు వెడలి స్వయముగ విచారణ సలిపిరి. తాము దెలిపిన విషయములు సత్యము లనియు, వానికి సాక్ష్యాధారము గలదనియు, దేవదాసు గారు దెలుపుచున్నారు. పోలీసువారికి, ప్రజలెట్టి కోపకారణము గలిగింపకున్నను వారు క్రూరముగ బ్రవర్తించి రనియు, ప్రజలు అత్యంత శాంతముగ ప్రవర్తించి బాధల నన్నిటని ఓరిమితో భరించి రనియు, దేవదాసుగారు సూచించిరి. చావుదెబ్బల దినిన వారు, మూడు దినములు రాత్రెంబవలు అశోక వృక్షముక్రింద వేడిగాలిలో బడియుండిరట. వారికి నైద్యసహాయ మెవరును జేయరయిరి. ఇట్టి ఘోరవార్తలను వినుట కెంతకష్టముగ నున్నను, అత్యంత కఠినపరీతౌ సమయమునందు ప్రజలు నిగ్రహమును కోల్పోవక, కడుశాంతముతో మెలగి, అహింసావ్రతమును నిష్కర్ష గ కొనసాగించుట మిగుల సంతృప్తి గలిగింపక మానదు. ప్రస్తుత విషమసమయమునందు, అనేక షాహరత్ గంజులు దేశమున ఉద్భవింపవచ్చును. ప్రజల యుద్యమమునకు బలము కలిగిన కొలదియు, వారి కష్టములను ఇనుమడించుచు. ప్రజలు మాత్రము, ప్రస్తుతసమయమున కడుశాంతముగ మెలగుట ప్రతిపక్షుల కాశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. పక్షపాతరహితులు కొందరు, ప్రజల శాంతస్వభావము, నిరాకరణోద్యమాభివృద్ధిసూచక మనియు, ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతకు నిదర్శన మనియు, వ్యక్తపరుచుచున్నారు. ఇటులనే ప్రజలు ధర్మము దప్పుక, అహింసను ఎంతమాత్రము విడనాడక, వ్యవహరించుచో, వారి మనోరథ మీజేరుట కాటంక మేముండును? పైవాక్యము లచ్చుబడిన పిమ్మట, పోలీసువారి చర్యను గోరక్షణపురపు కమిషనరుగారు సమర్థించినటుల తంతివార్త జేరినది.

రైల్వేసామానులు

హిందూదేశమునకు ఋణ మొసగినందులకు ఫలముగ, రైల్వేసామానులను ఇంగ్లండునందే కొనుట కేర్పాటుజేయవలయు నని, పార్లమెంటు సభ్యులుకొందరు ఇటీవల కోరియుండిరి. అరల్ విక్టరులుటనుగారు ఇట్టి నిబంధనను పొందుపరచుట కిచ్చగింపక బోయినను, రైల్వేసామానులకు ఆర్డరులు విశేషముగ హిందూదేశమునుండి ఇంగ్లండునకే వచ్చుననియు, ఇదివరకటులనే జరిగియుండెననియు, ఇంగ్లండు ప్రభుత్వపు కంట్రాక్టుపద్ధతి ఇందు కనుకూలించుననియు, సూచించి యుండిరి. ఇండియా ఆఫీసునందు హైకమిషనరుగ బనిచేయుచున్న సర్

విలియం మేయరుగారు ఇంగ్లండునందే సామానులను కొనుచున్నటుల దెలియవచ్చెను. ఎక్కడ చౌకగ దొరకిన సక్కడ సామానులు కొనబడునను, సంగతి సిద్ధాంతముగ మాత్రమే నిలిచి యున్నది. గాని ఆచరణలో గనుపింపదు. రైల్వే ఇంజనులకు ఆర్డరుల నిచ్చునపుడు, పూల్ విచ్చి ఫ్యాక్టరీలో తయారగు వానికి ఆర్డరులను పంపునటుల జూడవలయునని, జే. యం. మిల్స్ గారు పార్లమెంటుసభలో అరల్ విక్టరు గారికి సూచించిరి. ఈసూచనను సర్. విలియం మేయరు గారికి దెలిపెదమని అరల్ విక్టరులుటనుగారు బదులు జెప్పిరి. పార్లమెంటుసభలో, హిందూదేశము నుండి రైల్వే ఆర్డరులను ఇంగ్లండులో నొక కంపెనీకి బంపవలయునని బహిరంగముగ కోరుట జూడ, నాశ్చర్యము గలుగకమానదు. పార్లమెంటు సభ్యులు హిందూదేశమును ఇంగ్లండులాభమునకు పయోగించుటకు బాహుముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. పరాధీనతనలని నష్టము గనుపించుట లేదా?

ప్రెస్సు ఆక్తు

ప్రెస్సు ఆక్తు రద్దయినందులకు సర్ ఛార్లెసు ఏటుగారు పార్లమెంటుసభలో విచారము గనుబటచుట వింతగాదు. కాని, ప్రభుత్వసహాయకార్యదర్శి యగు అరల్ విక్టరులుటనుగారు వారి దిగులు దీర్చిరి. ప్రెస్సు ఆక్తును రద్దుజేసినను, మిగిలిన యధికారములు ప్రభుత్వమునకు చాలునని. ఇంత కాలమునకు ప్రభుత్వమువారి సంగతిని గ్రహింపగల్గిరి. ప్రెస్సు ఆక్తు లేకుండనే, వ్యవహారము జరుపుకొనవచ్చునని నాయకులు పలుమారు చెప్పినను, వారి హితము వెనుక నచ్చియుండలేదు. నిర్బంధశాసనములతో నిమిత్తము లేకుండ, వాని ద్వారాచేయదగినపనిని మామూలు శాసనములతో నధికారు లిప్పుడు నిర్వహించుచున్నారు. మరియొక సంగతిని గూడ అరల్ విక్టరులుటనుగారు దెలిపిరి. ప్రెస్సు ఆక్తు రద్దగుటచే, మిగిలిన యధికారములు ప్రభుత్వమున కొకవేళ చాలకబోవుచో, అప్పుడు మరల నేమి చర్య దీసికొనవలయు ననువిషయము మాలోచింపబడునట. మరల నొక నిర్బంధశాసనమును తయారుజేసి అవకాశము ఇంకను తొలగి పోవలేదు. అధికారులుదలపెట్టిన, నిర్బంధ శాసనముల కేమి కొడున? అందుచే నేడొక శాసనమును రద్దుజేసినచో సంతసింపబనిలేదు. రేపు మరియొక శాసనమును దానిస్థానమునందు జేర్పవచ్చును. పరిపాలనము ప్రజాభీష్టము ననుసరించిగాక, అధికారుల నిరంకుశేచ్ఛ ననుసరించి జరుగునంతవరకు, ప్రజలకు దిన గండముగనే యుండును. పరిపాలనా విధానము మారనది ప్రజలకు సుఖ మేర్పడదు.

కలకత్తాచెరసాల అల్లరులవిచారణ.

కలకత్తా, మే 10:—నేడు ఇంక ఆరుగురు ఖైదీలు సాక్షులుగ విచారింపబడిరి. వారిలో నలుగురు మాత్రము అల్లగులను గరించి తమ కేమి తెలియదనిరి. ఒక మహమ్మదీయ ఖైదీదైవ ప్రాశ్న చేయుచుండగా, వాళ్లొక డతనిని గొట్టినట్లు ఒక ఖైదీ సాక్షిమాత్రము చెప్పెను. వాడడుగాని, చెరసాలాధికారులుగాని ఖైదీలను కొట్టనే లేదని ఇద్దరు సాక్షులు చెప్పిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

26-వ తేదీని అల్లరులలో మరణించిన 7 గురు కైదీల వృత్తకేబలములను డాక్టరు కలనలు మోసెను పరిశోధించెను. వీరు తుపాగిగుడ్డ గాయములతో మరణించిన ట్టతడు ఫంచాతి తి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చెను. వైసుండి గాని, ఖైదీల తక్కువనుండి గాని తుపాకులు ప్రేల్చబడి యుండవలెను. ముగ్గురు కైదీలకు మాత్ర మితరులకంటె లోతైన గాయములు తగిలెను.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యా జర్మను ప్రయత్నములు

బోల్షివిక్కుల ప్రత్యుత్తరము

జెనోవా మే 9:— రష్యను ప్రతినిధులు మిత్రమండలి వారికించి ప్రత్యుత్తరముయొక్క సారాంశమును ఈ దినమున మిత్రమండలివారికి పంపిరి. ప్రత్యుత్తరమును రేపు అందజేయుదురు. ఇరుపక్షములవాకిని సమాధానము కుదురుటకుగాను రష్యను ప్రతినిధులు ఒకనోటును దయారజేసినియు, అందుగల వరతులకంటె నిక రష్యనులు వెనుకకు బోలాల రనియు ఆనోటును రేపు మిత్రమండలివారి కందజేతు నియు మిత్రమండలివారికి పంపిరి. అంతి క్రింద విషయములుగూడ గలవు.

మిత్రమండలి మెమోరాండమునందలి కొన్ని విషయములకు రష్యను లంగీకరింపజాలరు. సాధ్యమైనంతవరకు మెమోరాండమునందలి రాజీయ విషయములు తొలగించిన యెడల సమాధానము కుదురుట కప్పుడు అడ్డములుండవు. సాంఘిక, ఆర్థిక విషయములందు సమాధానమును కుదుర్చుటకు గాను రష్యను ప్రతినిధు లధికముగ ప్రయత్నించుచుండిరి. రాయబారములకు దొందరలు కలుగజేయుట రష్యనుల కంతమాత్రమును ఇష్టములేదు. అంగ్లరష్యను వాణిజ్య యెడబడిక వలన సభిక లాభములు చేకూరకపోయినను ఇరుప్రభుత్వములు పరస్పరము దగ్గరకు వచ్చుట కది యెంతో సాయపడెను. జెనోవా సమావేశ మిందులకు చాలవరకు తోడ్పడును. రష్య ప్రభుత్వ జీవితమంతయు రాష్ట్రీయసాత్తు సిద్ధాంతముపైనే యాధారపడి యున్నది. ఇట్టి రాష్ట్రీయ యూరపునందున్నదను విషయమునకు యూరపు రాష్ట్రీయలవారింకను అలవాటు పడవలెను. అంతరజరును ఈ విషయమును అట్లేయుంచుట మంచిది. రష్య యందు వ్యక్తి, సాంఘికజీవిత సిద్ధాంతముల కెండిటియుండును నమ్మకముగల వేరువేరు సంఘములవారు గలరు. ఈ విధముగానే అంతర్జాతీయసంబంధములందుగూడ ద్వంద్వవిధానముండినను ప్రత్యేకవ్యక్తులు రష్యాయందు గొప్పగొప్ప వ్యాపారములు సాగించుటకు వీలుగలదు.

రష్యా జర్మను ప్రయత్నములు

మిత్ర మండలిని చీలదీయు యత్నములు

లండను మే 9:— విక్టోరియా స్త్రీమగారు జెనోవా నుండి ఇట్లు వెలుపుచున్నారు:— బోల్షివిక్కులు మిత్రమండలి కియబోవు ప్రత్యుత్తరము మిత్రమండలియందు పరాసుకొల్పి యును ల వారికిని బ్రిటిషు వారికిని గల విభేదముల నభివృద్ధి పరుచుటకు చాల వరకు సాయపడును. రష్యనులు వెలుపు నూచనము చర్చించుటకు మూలముగ నైన పరాసుకొల్పియను లంగీకరించెదరనుట యశుమానము. బ్రిటిషువామూత మంగీకరింతురని చాల నమ్మకము గలదు. వీరట్లంగీకరించియెడల, రష్యను ప్రతినిధులు మొండిపట్టు పట్టి జెడగొట్టుకొనిన నేతృత్వ అంగ్లపరాసుల వామమూత్ర స్నేహమైన నందుననుట కల్గి. రష్యామిత్రమండలిలకు సమాధానము కుదురకండదన్న ముఖ్యవిషయములే మిత్రమండలి ఎంపై యొక్క చావుబ్రతుకులను వెలుపవలెను. “అంగ్లపరాసు సంబంధములు చెడిపోక నిలుచుననుటకు వాకెట్టి యాధారములును గానించుటలేదు. చివరకు బోల్షివిక్కులు వానిని జెడగొట్టిననే తప్ప మిత్రమండలి నిలువజాలదు” అని యొక రాయబారవర్గ వాయకుడు తెలిపెను.

బ్రిటిషు పరాసులకు మధ్య రష్యనులను జొప్పించి యూరపునకు తిరిగి యుద్ధమును గలుగజేయవలె నని జర్మనులెత్తించుచున్నారు. గత కనివారమునరే ఈ ప్రయత్నములు విఫలము లగుననుమానముగలవు. అంగ్లపక్షము తమనిశ్చయమును వెంటనే తెలియజేయక పోయినయెడల జర్మను ప్రయత్నములు సఫలమగుననుటకు సంశయములేదు. ఇప్పుడు జర్మనులును బోల్షివిక్కులును గలసి ఈ ప్రయత్నముల సాగించుచున్నారు. రష్యా జర్మను యెడబడిక రష్యా జర్మను మైత్రితో సమానము. బోల్షివిక్కుల ప్రత్యుత్తరము అంగీకరింప వీలునున్నయెడల అంగ్లజర్మను రష్యనులకు గట్టిమైత్రి యేర్పడును. అప్పుడు పరాసుబిట్టియములు జర్మనీతో యెడబడిక గావించుకొనిన తరువాత జర్మనులు బ్రిటిషువారియెడ విముఖులగుదురు. బోల్షివిక్కులు ఇటు, ఇంకొండు తేకములనుండి తమ

ప్రభుత్వము చట్టసమ్యక్మైనదని యంగీకారము బడసిన తరువాత వారు ప్రత్యేకముగా నూనెగనులు మొదలగు కంట్లాట్టులను గావించుకొనెదరు.

లాయడు జార్జి గారి ప్రకటన యనత్యము

లండను, మే 9:— “డిటెయ్స్” అను పత్రిక జెనోవా ప్రతినిధి ఇట్లు తెలుపుచుండెను:— లాయడు జార్జి గారి వీవల గావించు అధికార అనధికార ప్రసంగములలో అందుముఖ్యముగ బాధ్యో, బెన్సు గార్లతో సంప్రదించునపుడు బ్రిటిషు పారాసు మైత్రి ముగియు స్థితి సమీపించినదని నుడువుచుండిరి. వారలొక్కట నుడువలేదని ప్రకటించుట. వైమెమాటలే. వారి ప్రసంగమును గురించి ప్రకటింపబడిన విషయములు నిజముగ జరిగిన వానికన్న చాలతక్కువ.

ప్రధానమంత్రి ప్రత్యాభ్యాసము.

లండను, మే 9:— లండను ట్రైబ్యున్ పత్రికయందు ప్రకటింపబడిన విషయములనత్యములని దెలుపవలెనని లాయడు జార్జి గారు బాధ్యో గారిని కోరిరి. బాధ్యో గారు లాయడు జార్జి గారి కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును చాంబ్లేనుగారు కామన్సు సభయందు చదివిరి. సంగ్రామమునకు పూర్వముకండి యుగూడ మిత్రమండలిని స్థాపింపవలెనని లాయడు జార్జి గారి లాభిప్రాయము. అంగ్లపరాసు మైత్రిని లాయడు జార్జి గారు ప్రాణపదముగ కామన్సునందు టుటే నావికయమై పత్రికలు గల్పించు ననత్యవదనములను వారు సహింపజాలరు. లాయడు జార్జి గారికి బాధ్యో గారి లేఖనం దిట్లు గలదు. “బ్రిటను ప్రాంతుల స్నేహమంత మొందెనని మీరునుడువలేదు. జర్మనీతో సంధిగావించుకొనవలె నని మీ సలహాదారులు ప్రోత్సహించుచున్నటుల గూడ నుడువలేదు. మన రెండు తేకములును పొందవలసిన కష్టపద్ధతులను గురించి మీరు జర్జించితిరి. ఈ రెండు తేకముల స్నేహమును అంత మొందెనని యర్థము వచ్చునట్లు మీ రేమియును నుడువలేదు. ఈ సంబంధము నందు వాడుగల గాధ నమ్మక మింకను గలదు.”

బాధ్యో లాయడు జార్జి గార్లకు జరిగిన సంభాషణను తెలియుచుటకు చాంబ్లేనుగారు నిరాకరించిరి. వారు తిరిగి వచ్చిన తరువాత విషయములను తెలిపెద రని చాంబ్లేనుగారు నుడిపిరి.

ప్రతీకల నణగద్రొక్కుట.

ట్రైబ్యున్, డెయిలీ మెయిలు పత్రికల నణగద్రొక్కుటకు గాను ప్రభుత్వము వారలొచ్చించుచున్నారాయని జె. ఆర్. కేమరు గారు ప్రశ్నించిరి. అణగద్రొక్కుటయే ఈ ప్రకటనల తమ యంతరమును గురించి బోధించుటకు ముఖ్యమార్గమని యెంచుట లేదనియు, బ్రిటిషు ప్రజలవలె నివియు కాలము గడచిన కొలది తమ యాశయము తెప్పియో గ్రహించుననియు చాంబ్లేనుగారు నుడిపిరి.

ప్రభుత్వ పక్ష వార్తాపత్రికలు పరాసువారి నెదుర్చుచుండగా నూరకొని ట్రైబ్యున్ పత్రికను మాత్రమే ఈ కార్యమునందు దోషిగ నెంచుటకు పరిగణింపవలె నని కమాండరు కెన్వర్టీ గారు ప్రశ్నింపగా ప్రత్యుత్తర మియ్యబడలేదు.

ఈ సంభాషణను గురించి వావాను ఏజన్సీవారు ప్రకటించిన వార్తలను గురించి చర్చదీసికొనవలె నని పరాసు ప్రభుత్వమువారి రాము గోరమని చాంబ్లేనుగారు తెలిపిరి.

జీవాను ఏజన్సీ కథనమునకును ట్రైబ్యున్ పత్రిక కథనమునకు చాల తేడాగలదని రాబర్టు సిసీటీ ప్రభువు నుడిపెను.

“ట్రైబ్యున్”ను ఖండించుట

లాయడు జార్జి గారు

జెనోవా మే 9:— బాధ్యో గారిని దనకును జరిగిన సంభాషణను గురించి ట్రైబ్యున్ పత్రికయందు ప్రకటింపబడిన వార్తలను లాయడు జార్జి గారు వార్తాపత్రికల ప్రతినిధుల సమాఖ్యను తీవ్రముగ ఖండించెను. దీనిని గురించి పరాసు పత్రికలు తమ ప్రభుత్వమునకు తెలిపిన విషయములే సత్యములని వీట నుడిపిరి. ట్రైబ్యున్ పత్రిక ప్రకటించిన వార్తలు దుర్భాగ్యుని దుష్కల్పాలనియు, ప్రత్యేక ప్రలాపములనియు లాయడు జార్జి గారు నిరసించుచు ట్రైబ్యున్ పత్రిక ప్రకటనలు పరాసువారికి గూడ కరు అసహ్యము గలిగించినవి తెలిపిరి.

పరాసువారు— ప్రత్యేక వ్యక్తుల ఆస్తులు

పారిసు మే 9:— రష్యా యండు విదేశీయుల సొత్తులను ఎవరి వారికిచ్చివేయుటనుగూర్చి పరాసువారి వైఖరి కలఱు మానమగుచుండెను. రష్యనులు నూచించు సమాధానమునకు బెల్జియను లంగీకరించినను, పరాసు ప్రజల సొత్తుల రక్షణను గూర్చి రష్యనులు తగుభూచిల నీయనిది యెడబడికనంగీకరింపరాదని పరాసు సంప్రదితముపాటు తీర్మానించిరి.

భారతవ్యవహారములు

కామన్సు సభ యందు ప్రశ్నితరములు.

ముద్రణాశాసనము.

లండను మే 9:— కామన్సు సభయందు భారతముద్రణాశాసనమును : దుజేయుటను గురించి సర్. సి. యేటుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇది రద్దుజేసినను మిగిలిన చట్టములు చాలుననియు, లేకపోయినయెడల తటవాతి చర్యను విచారింపవలెననియు వింటర్ ను ప్రభువు నుడిపెను.

అధికముగనున్న యుద్యోగులు

సర్. సి. యేటుగారి యొక్క ప్రశ్నకు సమాధానము. తిప్పుచు వింటర్ ను ప్రభువులు నుడిపెను. అధికముగనున్న భారతీయోద్యోగులకు కొన్ని మరతులను నూచించి ఆవరతులక్రింద పని చాలించుకొనవలెనని వారిని కోరుటకు నిశ్చయింపబడిన ఈ మరతులను ప్రచురించుటకు అలస్యమాయెను. దీనికి భారత్ కార్యదర్శిగారును, భారత ప్రభుత్వమువారును చాల చింతించుచున్నారు. భారతీయులకు మరతులు తయారు జేయబడినప్పటికి బ్రిటిషు వాకాశాఖలందుగూడ ప్రభుత్వమువారి టిటి సమస్యనే యెదుర్కొనవలసినవైనను. ఈమాడుకాఖలకును ఒకేమాదిరి మరతులను నిర్ణయింపవలెనని ప్రభుత్వమువారిచిది. అందుచే నీయాలస్యము జరిగెను. త్వరలోనే ఇవి ప్రకటింపబడును.

లోకోమోటివు ఎంజనులు

ఇండియను స్టేటు రైల్వేలకుగాను లోకో మోటివు యెంజనులు గావలసినప్పుడు పూర్వవిచియించున్న ప్రభుత్వ రైల్వే కర్మాగారమున, కుత్తరువు లంపవలెననియు నచ్చట ఇంజన్లు సిద్ధముగ నుడువనియు జె. ఎం. మిల్సు గారు నూచించిరి.

ఈవిషయమును సర్ విలియము మేయరు గారికిని ఇండియను రైల్వే కంపెనీలవారికిని తెలిపెద ననియు కాని ఇది భారతదేశమునకు పనికి వచ్చునని తానెంచుట లేదనియు వింటర్ ను ప్రభువు నుడిపెను.

ఉప్పుతీయుటకు దరఖాస్తులు

సర్ జె. డి. రిసుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, భారతదేశమున ప్రతివారికిని ఉప్పు దరఖాస్తులను మంజూరు చేయుట వలన వారు ఉప్పును ఇష్టమువచ్చినధరల కమ్ముచుండుటచే, ఇదిమీద నోక నిలుమిత్తధరకే అమ్ముటకు వాగ్దానము జేసిన వారికే దరఖాస్తుల మంజూరు చేయవలెననుమానమును భారత ప్రభుత్వమువారికి తెలిపెదనని వింటర్ ను ప్రభువు నుడిపెను.

హైకోర్టుజడ్జిలు

లండను, మే 9:— ప్రభుల సభయందు భారత హైకోర్టులబిల్లు కెండవపర్యాయము చదువబడినది.

ఈ సందర్భమున పీలుప్రభు బిల్లు నుడిపెను. ఇదివరకు ఫీపుకోట్లకు బదులుగా హైకోర్టు తర్ఫీదుపబడినది. హైకోర్టు వ్యాయాధీశుడగుటకు హైకోర్టునందు 10 వత్సరములు ప్లీడరి వృత్తిపూర్తి గావించవలెను. ఫీపుకోట్లకందు ప్రాక్టీసు జేసిన కాలముగూడ నీతెక్కలోనికి వచ్చును.

మాస్కోయందు భవనముల నిర్మించుటకు బ్రిటిషు కంపెనీవారికి రివల్యూషనుల వరకు కంట్లాట్టు ఈయబడెను.

మేంజరుగారు

జెనోవా మే 9:— అన్ని పక్షముల వారికిని సమాధానమును కుదుర్చుటకు ఇటాలియను ప్రధానమంత్రియగు మంజరు గారిధికముగ శ్రమపడుచుండిరి. గత కనివారమునకన్న పరిస్థితులిప్పు డాకాజకములుగ నుండెను. రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము కొంతవరకు సంతృప్తికరముగ నుండును. బెల్జియనులు తమపట్టు వలన సంభవించినవిపరీతములకు చింతించి తమపట్టును, తగ్గింపు నూచనముగలవు. అంగ్ల ఇటాలియనులకు మైత్రికృద్ధి మునున్నది.

మాస్కో ప్రతినిధులు

మే 9:— బాధ్యుగారు మతి ఇద్దరు రష్యను ప్రతినిధులును ఈ దినము బర్లినును జేరి ఆచటనుండి విమానములమీద మాస్కోకు జని.

వివిధ ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు వ్యవహారము తెడకుండ కాలమును గడపుచుండిరి. కొందరు ప్రతినిధులు ఒకేదములతో కాలము గడపుచుండిరి. జర్మను రష్యను మిత్రమండలి ప్రతినిధులు తమతమ కార్యాలయములందు చాల చురుకుగ నుండిరి. ఎప్పటి కేమి సంభవించుచుండెనో యని భయపడుచున్నారు.

భారత ప్రభుత్వ స్వచ్ఛమయ విచారణ సంఘము

ఇందికేపురపు వధ్యక్షుడుగ నియమింపబడుట
లండను, మే 9:—భారత ప్రభుత్వమును తగ్గించుట
నుగుర్చి నియమింపబడిన విచారణ సంఘము (క్రిమినల్
మెంట్రి కమిటీ) ఇందికేపురపు వధ్యక్షుడు గ
నియమింపబడెను. ఈ నియమకమునై లండను
ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షమును ది:—నియమకము అన్నివిధ
ములను చాల యుక్తముగ నున్నది. భారత ఆర్థిక స్థితిగతుల
గురించి విశిష్ట చాల యుక్తముగ నున్నది. (బ్రిటిషు పరిపాలన కవ
సరమును కష్టమును కలిగించుచు వీరికి బాగుగ తెలియదు. వీరు
గడ్డిను సంఘమునందు పనిచేసి చాల యుక్తమును గడించెడి.
భారత ఆర్థిక చిట్కలలోను పాతుల కనుగొనుట యనగా ప్రస్తుత
భారత సమస్యయొక్క మూలమును గనుగొనుట. ఇందికేపురపు
పురపాలక సైనిక వ్యవస్థను కలిగించుట నివీలకాదులం దనికము
గ నుద్ఘోషమును నియమించుచునుటను గురించును చాల
చురుకుగా విచారించెదరు. అతిపాముతో మాన్వల నందుచున్న
భారత సమస్యను అంగీకరింప కర్తవ్యమని నిర్ణయించెదల ప్రభు
వుగారు సామ్రాజ్యమునకు విలసనలని శేషనాసర్వనవా రగుదురు.
సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి కందువలన భారత తేజ నిజమనిపితులు
జెలియవచ్చును.

లండను, మే 9:—ఇందికేపురపు రాజీవుకరద్యుతు
వునందు భారత తేజమును ప్రయాణ ముచేడును. ఈ సంఘమువారు
చాలావరకు గడ్డినుసంఘము ననుసరి తురు.

చైనా సంగ్రామము

పెకింగు మే 8:—జెనరలు చాంగ్ నాంగు గ్రేటు
వారు దగ్గర ఆగిరి. వారి స్నేహితులు వారికి మంతియాదర
ణను సంపాదించుట కత్నించుచున్నారు.

క్యాంగ్ ను వత్తెరమున హోంగ్ కై ల్యై లెగగొట్టుట జేసెను.
హోంగ్ ను గవర్నరుగ పోలీసులు పువైపుగానికి కృత్రిక
ముగ చాంగ్ నాంగ్ లిఖితగారితో జేరిరి. చంగ్ హో, హోంగ్ గాంగ్ నాంగ్
లయందు పోరాటములు జరిగెను

విర్రాండు స్థితి

లండను, మే 8:—దండననంద 3 గురు యూనియన్
నిపుల గృహములను సాయాభులగు కొందరు ఎక్కిరి. ఈ
పోరాటమునందు దిద్దురు యూనియన్ లును ఒక స్పెషలు కానిస్టేబి
లును హతులైరి

సాదనుభావినితి

సాదను ఈశ్వరుండి విడితిపోవు ననుభయము ఇటీవల
నధికమాయెను. ఇటీవల ఆల్బెర్ట్ ప్రభువు సాదనుజు అని
నప్పు దప్పటి నాయకులలూ ముఖ్యులగు సాదనును మైకుగా
రు సాదను ప్రత్యేక జాతియనియు ఈశ్వరుతో సంబంధము లేద
నియు తెలిపిరి.

సాదను ఈశ్వరు ప్రభుత్వములోనే యుండవలెనని కా
న్సిట్టూరును సంఘము వారు తీర్మానించిరి.

సామ్యభావదంపతుల పర్యటనము

లండను, మే 8:—సారి సామ్యభావ దంపతులు బెర్లినును
గాడంపతులను కల్పించుటకు ప్రయాణమై బెర్లినునునకు వెద
లిరి బెర్లిన్ రాయల్ సేననంద వీరికి చాలానానా హామీలనుగొనిపిక్కి
లు ఈజుబడెను. సామ్యభావదంపతులు దోచునంద “యాచెటు”
నోకయందు ప్రమాదమై వెదలిరి. వీరు కలెక్షనందుకి బ్రెసిల్ను
నకుగిరి. వారికి బ్రెసిల్ను లైలుప్రేషను నందు బెర్లినును రాజదం
పతులను ప్రణయను ఆకర్షింపవగు నుత్సాహముతో స్వాగత
మొగిరి. వారావరణము గూడ చాలయనుకులముగ నుండెను.

నవ్వు పరిహారములు

బెర్లిను, మే 9:—జర్మనీ వారింతరకును సంధివరకు
లను నిర్వర్తింపబడుటలక నికమిద వానిని సంపూర్ణముగ నిర్వర్తిం
చుట అసాధ్యమని మితిమీరినదికి బెర్లిను జేసిగిరియు వానిని
సంపూర్ణముగ నిర్వర్తింపజేయుటకు పరానువారు కట్టుబట్టి చర్య
నిర్వహించుట బ్రిటిషు ఇటలీలు వారికి భయంతరములు పెట్టిక
బ్రజను సహాయము మాత్రము గావించుటని జర్మనుడి పెన్ను
బెరిపెను.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీమద్రామాయణ కాలక్షేపసభ:— ఈ
సభ యజమాన్యమున 12 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు
రుక్మిణీకళ్యాణమును, 14 వ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు
రామదాసు చరితమును బ్రహ్మశ్రీ గుణ్ణరామభాగవతరు
గారిచే నెం 18 కాళిచెటి వీధిలో (కార్మిటపును) శ్రీరంగవీలా
సంఘో హరికథా కాలక్షేపములు జరుగను.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణసభము:—ఈ సంఘయాజ
మాన్యమున 12 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రము 6-30 గంట
లకు చింతాద్రివేటలో ఆరుజాచలనాథునివీధిలోని గోపతియచో
తేనెబట్టియారు రాత్రిపాతకాలా నందిరమునందు బ్రహ్మచంద
స్వామిగారు ‘బుద్ధునిజీవితమును’ గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

చైనాకు పాన్యముబోయు:—హోంకాంగులో చైనీసు
కాన్సులు లేదనియు, ఆయన పక్షమున కళానియలు ప్రభుత్వ
మువారికి పాన్యముబోయులను సంతకము జేయు నధికారము లేదని
యు చైనాకు ప్రయాణము గానున్నవారు తెలిసికొనవలయును.

సంధిప్రత్యుత్తరము:—నూచింపబడిన రేవులో 3 గంటకు భార
పశుత్వమువారి ఆనజ్ఞ చాలును. ఆగ్నేయనడి చైనాలోనికి
వెళ్లవలె వచ్చిపో అగ్నేయనడి బ్రిటిషు కాన్సులుద్వారా చై
నా అధికారుల ఉత్తరువు బొందవలయును. (ప్రచురణసంఘము)

వ్యాస బహుమూనము:—ఈ క్రింది ప్రకటనము
నా మెచ్చు పద్ధత వారసా యావద్భారత కుసుంక్షక సంఘ
కార్యదర్శిగాను నిష్ఠా రాజభవనమునుండి యిప్పిరి:—“సాం
ప్రదా మహారాజులంగారిచే బహుమూన. ప బడు యావద్భారత
కువర్న పతకమున కై పోటీ పరీక్ష నెవ్వం పరు
చివర వారములో నొక కమిటీచే నిర్ధారణ చే
యబడును. వ్యాసమునకు నిర్ణయించిన విషయము “భారతావస
రములకు దగినటుల, వ్యయమెక్కువ గాకుండ, పంచినెట్లుటకు
మంచి వీలుండునటుల, మోసమేమియు లేకుండ నొక కేంద్ర
స్థానములో పాలిడిపోను నిర్మించుట” కై వ్యయ తెలిసినవాడును
ఇతరులు గూడ వ్యాసముల బంధవచ్చును. వీరైతే 3 నెలలు
టలకువైగా వ్యాసముండగూడదు ‘కాంపెటిషన్’ అనిమాడు.
తేదీ వ్యాసమును నెవ్వెంబరు 7 వ తేదీచాటికి నిష్ఠావైసీకి
లాడ్డిగా నుండియావద్భారత కుసుంక్షక సంఘ కార్యదర్శికి
పంపవలయును (ప్రచురణసంఘము.)

గత ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీకి యం. సి హేక్ లై ఆనువైనానిక
నాజకుడు జె. జె. విల్సన్ అనుప్రయాణికునికి చరణము కలిగి
చ నకుకేసు లావహారు హైకోర్టులో విచారించబడెను. నాత్య
కతకు కారకుడుగాక పోయినను ఆగ్రాత్రిక నుడుట వలన
ఆప్రయాణికుడు మరణించెనని జ్యూరీ తీర్మానించెను జడ్జి (బా
డ్యేగా రతనికి కాండెడ్జి తిశతును విధించిరి

కై బరన్-హాత్ మండలంలో పనిచేయుచున్న ప్రభు
త్వోద్యోగులకు (ప్రొవ్యు) ఈమట్టుకు కాలము ఒక్కొక్కరికి
3 మాసములు జీతముమీద సెల వొసంగబడునని “పబ్లిసిన్”
పత్రిక వాయుచున్నది.

జక్కిమోతర సరిహద్దుల ప్రేమిచా నసంఘము శుక్రవా
రము మధ్యాహ్నము సాకులవిచారిణుల ప్రారంభించి, 5 జిల్లా
లలోను ఒక పక్షము రోజులు తిరిగివచ్చును.

కలకత్తా నగరమునందలి వీటి స్థలయివసకులను బాగుప
జుచుటకు 51 లక్షల రూప్యములను గాని, అందుకు సరియైన
సరకులనుగాని 80 సంవత్సరములలో ఋణము చేయుటకు కా
ర్పరేషన్ వారు ప్రభుత్వమువారి నెవును గోరిరి ఈ లోపల
అంగ్ల జేతము, భారత జేతములందరి బ్యాంకుల పెండ్లకు కైకొన
బడును.

అనామ్య వాదాడుకు మట్టుపట్ల గ్రామములలో కొన్నా
ళ్లనుండి బందిపోటు దొంగతనములు ప్రారంభించినట్లు వార్తలు
వచ్చుచున్నవి. ఈదొంగలు సైనికులవలె ఆయుధపాసులై, వారి
ఇచ్చోచ్చిట్లు ఇతరుల ఆస్తిని దోచుకొని పోవుచున్నారు.
అత్యుద్ధమడు హత్యలుకూడ జరుగుచున్నవి.

విలింగుడల్ ప్రభునిన్న ఉదయము ఉదకమండలము
లో ప్రభుత్వమందిరమునందు కొచ్చిను సంస్థానాధీశునిభాగ్యును
కొమాతను ఆహ్వానించెను. తర్వాత ఆమె ఒక క్రిస్తవరూప
కాలను చూచుటకు వెళ్లెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం మే నెల 11-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మరి గత 24 గంటలలో	అత్యధిక గత 24 గంటలలో	అత్యల్పము గత 24 గంటలలో	వీటిలో 1-వ వీటిలో 1-వ	వీటిలో 1 వీటిలో 1 వీటిలో 1
బెల్గోరియా సా. బ్రి	87.8	76.8	...	8.26	...
పోర్టు బ్లెరు	90.0	79.5	...	12.86	6.51
స్టీపురు ద్వీపము	...	...	...	...	...
దైమండు ద్వీపము	90.2	82.2	...	2.69	2.98
సోగారు ద్వీపము	89.7	81.7	...	0.82	2.48
గోపాలపుం	89.5	75.9	...	0.18	1.41
కోగాపుట్	96.2	71.8	...	0.96	2.16
వికాఖపట్నము	90.1	82.2	...	0.6	1.20
కాకినాడ	94.5	81.9	...	0	0.93
నచిలీపట్నము	95.3	80.3	...	0	0.77
గుంటూరు	103.4	80.8	...	0.48	1.06
నెల్లూరు	99.3	79.2	...	0.80	0.51
మద్రాసు	92.4	79.6	...	0.16	0.72
కడపూరు	92.6	80.6	...	0	0.79
నాగపట్నము	92.4	80.2	...	1.62	1.04
పాలన	93.3	81.2	...	0.93	1.97
క్రింకోవలీ	92.6	77.6	...	6.14	...
కొళంబో	83.6	78.1	6.58	18.15	13.13
తిరువేంద్రము	85.6	77.0	0.03	5.02	6.56
కొచ్చిన్	90.4	74.9	0.02	5.57	7.11
కాలిక్టు	89.2	76.3	0.58	2.71	5.48
దుంగుళూరు	91.9	77.3	0.01	5.02	1.83
మిర్కార	79.1	61.0	2.50	8.93	3.85
కార్వార్	81.7	78.0	...	0.75	0.51
కర్నూరి	89.4	75.9	...	0.02	...
బొంబాయి	90.1	78.6	...	0	0.05
హైదరాబాద్	104.5	79.8	...	0.41	1.20
రైచూరు	104.8	81.2	...	0.70	0.92
అనంతపురం	103.3	75.8	0.15	0.21	0.93
బల్లారి	103.9	76.9	0.10	0.85	1.34
కర్నూలు	106.4	82.6	...	0.20	1.02
కడప	104.8	84.8	...	0.50	0.69
హస్సాన్	88.9	64.3	0.66	5.85	3.86
బెంగుళూరు	92.3	67.5	0.49	3.60	2.51
కోడెకనార్	70.5	52.3	0.14	4.68	6.53
ఉదకమండలము	70.3	53.0	0.59	3.45	5.25
కోయంబత్తూరు	93.2	68.6	0.32	1.24	2.37
యేలూరు	102.6	79.5	...	0.60	2.23
సేలము	98.9	69.1	0.88	3.53	3.46
తిరుచనాపల్లి	101.1	76.1	0.60	2.38	2.78
కరుక్కోటై	102.8	78.2	...	0.74	2.41
మధుర	102.4	72.9	0.70	2.80	3.29
ఉరువల్లెలి	...	...	...	4.67	3.25

సర్కారులు, దక్కను, సెట్టలు, హైదరాబాదు,
బొంబాయి, పర్వతప్రాంతములందు మట్టులు స్వల్పముగ కలవు.
మిగిలిన ప్రదేశములలో నొకమాదిరిగ కలవు. సర్కారులు దక్షి
ణము, బొంబాయిలందు అద్భుత రిక్తము. మిగిలిన ప్రదేశములలో
నెక్కువ. దక్కను, సెట్టలు, రక్షిణము, మైసూరు, హైదరా
బాదులందు తేమి లెక్కెను. కర్ణాటకము పశ్చిమతీరము లందు
మామూలుగ నుండెను. మిగిలినవట్ల నధికమాయెను. సేలము 88,
తిరుచనాపల్లి 60, కోయంబత్తూరు 82, మధుర 70, కాలిక్టు
58, హస్సాను 66, బెంగుళూరు 49, ఉదకమండలము 69,
కొడెకుకనాల్ 14, సెట్టును మెర్కాకాడ 23 అంగుళము
లును వర్షము గురినెను. వర్ష నధిక మగును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా.

వాతావరణ కాన్స్టాంట్.

కలకత్తాలో నితీవల ఒక హాడ్ కాన్స్టేబిలును కాలిమిద
తుపాకితో కాల్చిన షేక్ హింగూ అనునతడు రివాల్యూతో
గూడ నిప్పుచుధ్యాపూను ఆరెనుచేయబడెను. రివాల్యూ నిండ
తుపాకి నుండు అవర్పబడి యుండెను.

రాష్ట్రవాసులారా! మేల్కొనుడు!

చెన్నరాష్ట్రము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన మొత్తము

గౌ. ఎ. పి. పాత్రోగారి అభిప్రాయము

కడచిన తేదీనాడు 'చెన్నపురి రోజు' నిలుపుడు' అను పేరికతో మద్రాసు మెయిలుపత్రికయందు ఒక వ్యాసము ప్రచురింపబడినది. ఆ పత్రిక ప్రతినిధి మంత్రిగారి గౌ. ఎ. పి. పాత్రోగారిని సందర్శించెను. వారి సంభాషణ యీ క్రింద ప్రకటింపబడినది. ప్రస్తుతానికి విషయస్థితిని అనుసరించి గౌ. పాత్రోగారు తమ స్వాధీనమునందున్న డిపార్టుమెంటులో ఏలే సంబంధము కలదిగాను తగ్గించియున్నారు. ఇతర రాష్ట్రములకంటె ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఎక్కువ మొత్తమును చెల్లింపవలసిగట్టు నిర్ణయింపబడినది. ఈ విషయమై గౌ. పాత్రోగారు తమ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచిరి.

మంత్రి:—తనవారము మద్రాసు మెయిలుపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన వ్యాసము చదివితెలియని మీరు నన్ను ప్రశ్నించుచున్నారు. నేను మిక్కిలికా తానునామతో చదివితినని.

ప్రతినిధి:—చెన్నరాష్ట్రవాసుల హక్కులగురించి మీ అభిప్రాయ మేమి?

మంత్రి:—మొత్తక సంఘమువారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, ఈ రాష్ట్రముపట్ల సక్రమముగ ప్రవర్తించలేదని నేను నమ్ముచున్నాను. నిర్ణయించబడిన మొత్తమును చెల్లించుటకు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము అదాయము అన్నివిధముల అభ్యర్థించేయబడుచున్నది. సంకరాష్ట్రము వీహారు ఒకసాలయందు చక్కని అదాయము కలుగజేయు జనపనాపరశ్రమము, గనులన్నను, బొంబాయియందు పరిశ్రమలు, యంత్రాలయములు అన్నను, అధికమగు పన్నులను విధింపవలసిన ఆవశ్యకత ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు కలుగలేదు. ఈ రాష్ట్రమునందు విధింపబడు పన్నులు ఇతర రాష్ట్రములందలి పన్నుల కన్న ఎక్కువగా నున్నవి. అట్లొక రిజిస్ట్రేషను చేట్లలో చెన్నపురి ఆగ్రహారములకరించుచున్నది. నేలపన్ను విషయమై వేరుగ చెప్పటం అనవసరము. పన్నులభార మింత దుర్భరముగ నున్నను ఇంకను పన్నులను పెంచుచువలసినదగునట్లు ఏర్పడినది. నీటిపారుదల ఏర్పాటుల వృద్ధిచేయుట, నూతనవిద్యుత్తుల స్థాపించుట మున్నగువిషయములందు ఇతర ప్రభుత్వములు తగు ప్రయత్నములు సలుపుచుండ, ఈ రాష్ట్రమునందు అదాయవ్యయములను సరిచేయుటకే వీలులేకున్నది.

రాష్ట్ర అదాయమునుండి రిజిలెంట్లను తీసివేయుట, రాష్ట్రమును నివాసాధిని తీసికొనివచ్చుటయేగాని మరొక్కటికాదు. ఈ విషయమై మొత్త సంగతులు రాల్చించిచూపుడు ఈ రాష్ట్రమునందు నేలపన్ను ఎక్కువగా అదాయము వృద్ధిపరచుటకు తగు అవకాశము లుండునని వారు తలచిరి. ఈ అదాయముల నభ్యర్థించి పరచుటకంటె మాత్రము వీలులేదని ఇప్పుడు స్పష్టముగ తెలియజచ్చుచున్నది. రైతువారి ప్రదేశములందు పర్యవేక్షణ చేసికొని పద్ధతి అవలంబించుటలయందు శాసనసభవారు సలహా నిచ్చియున్నారు. వేతనమునందు జరుగుచున్న అసౌకర్య ఫలితముగ ఎక్కువగా అదాయము అధికముగ తగ్గినది. మరలయీ అదాయము ముందటికంటె అధికవృద్ధి చెందునని తలచుటకు వీలులేదు. మీరుమిక్కిలి మధ్యతాననిషేధపుటుద్యమములపట్ల యీ అదాయము క్రమముగ తగ్గిపోవుచుండునని గూఢిగ చెప్పవచ్చును.

ఈ సందర్భమున సంకరాష్ట్రమువారి కియ్యబడిన ప్రత్యేక సౌకర్యము తీరాష్ట్రమునకు మాడ కలుగజేయుట ధర్మమని నా అభిప్రాయము. ఈ భారమును తగ్గించవలయునని కోరుటకు ఈ రాష్ట్రమువారికి చక్కని కారణము లున్నవి. ఈ విషయము అన్నియు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడెనగాని ఏమిలాభము కలుగలేదు ప్రస్తుతము నూరులక్షల తైలము తగ్గించక పోయిచో రాష్ట్రపు భూమి నివాసాధిని తీసుముగ వచ్చునని చెప్పవచ్చును.

ప్రతినిధి:—విశ్వరూపుతో కూడిన సంకరాష్ట్రమున కిట్టి ప్రత్యేక సౌకర్యముల కలుగజేయుటకు కారణమేమి?

మంత్రి:—సంకరాష్ట్రము విషయమై బాయింటు పార్లమెంటు కమిటీవారు నిబంధనల మార్చినది తెలియజేయుచున్నది. ఇది ఆశ్చర్యకరమగు విషయము. ఇతర రాష్ట్రములకన్న నీ రాష్ట్రమువారి భారము తగ్గింపవలయునని కోరుటకు కారణములున్నవి. సంకరాష్ట్రమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి

పక్షమున వారి అదాయములను అధికముగ వసూలుచేయుచున్నారని కారణముకంటె చెప్పటం ఎంతమాత్రము తృప్తికరముగ లేదు. ఈ రాష్ట్రమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ఉప్పుపన్ను వసూలుచేయుటలేదా? ఇతర రాష్ట్రములన్నిటికన్న నధికమగు మొత్తమును ఉప్పుపన్నుమీద యీ ప్రభుత్వమువారు వసూలు చేయుచున్నారు. కావున ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఈ రాష్ట్రముపట్ల అన్నివిధముల సత్కరముగ అదాయము వచ్చుచున్నది. మనము గాడిదమోత మోయుచున్నాము. మన బొక్కసము ఖాళీ అయినది. ఈ బొక్కసం జీతములకు అప్పులేవలసిన దువస్థ ఏర్పడినది. ప్రత్యేక సౌకర్యములు తేకపోయినను సంకరాష్ట్రము వారి కియ్యబడిన సౌకర్యములు మనకుమాడ కలుగజేసియుండి యీ క్రమముగ నుండెడిది.

ప్రతినిధి:—ఈ విషయములను ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయుటకు కొందరు రాయబారు తీరాష్ట్రము నుండి ఢిల్లీకి పోయియుండిరికా? రాజప్రతినిధి యీ రాష్ట్రపు కష్టములను గ్రహించలేకా?

మంత్రి:—ఈ సందర్భమున ఇండియా ప్రభుత్వము వారి ప్రవర్తనము నాకు బోధపడుటలేదు. ఇచ్చటనుండి పోయినరాయబారులు రాజప్రతినిధిని సందర్శించి అన్ని విషయములు తెలియచెప్పి ఈ భారమును తగ్గించవలసిన ఆవశ్యకతను నిరూపించితిమి. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి ఆర్థిక పరిస్థితులు కూడ మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నవనియు జరుగుచున్న ప్రభుత్వపు టార్గిట్ కు భర్తీలు సమాజేశమునందీ విషయము గురించి చర్చజరుపబడుననియు, ఈ రాష్ట్రమువారి కోరికలపట్ల తగు సానుభూతి ప్రకటింపబడుననియు రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. అయినను యీ సమాజేశమునందీ విషయము చర్చించబడలేదని తెలియుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ రాష్ట్రము మద్రాసు మెయిలుపత్రిక ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనమును ఖండించుట ఎంతయో యీ క్రమముగ నున్నది. ఈ విషయపు ప్రామాణ్యతను ఇతర వార్తాపత్రికలు రాజకీయ సంఘములు గమనించుట లేదని తిండిలుచున్నాను.

కర్తవ్యము.

ప్రతినిధి:—ప్రజల కర్తవ్య మేమి?

మంత్రి:—ఈ విషయము పార్లమెంటువారికి తెలియచెప్పవలయుననియు, చెన్నపురి ఆర్థిక పరిస్థితులను పార్లమెంటుసభ్యులు బాయింటు కమిటీసభ్యులు చక్కగ తెలిసికొనగలరులకై ఇంగ్లాండునందు తగు శ్రమలను సలుపుట అవసరమని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నాను.

ప్రతినిధి:—మొత్త సంగతులవారి తీర్పు ననుసరించి ఈ చెల్లింపవలసిన మొత్తము ప్రతి సంవత్సరము క్రమక్రమముగ తగ్గింపబడుననియు 7 సంవత్సరములకు ఏదో సామాన్యముగ కొంత మొత్తముమాత్రమే చెల్లింపవలసి యందుననియు చెప్పబడుచున్నది. ఈ మాట నిజమా?

మంత్రి:—అవును. నిజమే. బాయింటు కమిటీవారి రిపోర్టునించిరి. అయినను అన్ని సంవత్సరములు కాచుకొని యందుకుటకు వీలులేదు. కావున ఇంగ్లాండునందు తగు ప్రయత్నములూపవలసి ఉచితము. టాక్సు పేయర్లనీతి కొంచము గమనించెదము. కొద్దికొద్దిగా ప్రాప్తము, రిజిస్ట్రేషను రెట్లు పెంచుచుట రాష్ట్రీకావనభవారు తీరాష్ట్రములు గావించిరి. కొన్ని జిల్లాల సెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. పన్నులభార మింత అధికముగ నున్నను ఖర్చులకు కావలసిన అదాయము కలుగుటలేదు. ఇంక విద్య, పత్రికలు, వ్యవసాయము మున్నగువానిని అభివృద్ధి చేయు విషయమై తలచుటకే వీలులేకున్నది. విద్యావిధానమును సంస్కరించి వృత్తి విద్యాభ్యాసాధిగారు నూతనముగ కొన్ని ఏర్పాటులు చేయవలయునని నాకు కడు ఉత్సాహము లుండు. ఏమిలాభము? ఆ విధానము దాల్చునట్లు చేయుటకు వీలులేకున్నది. ఈ భారములు తగ్గవని టాక్సు పేయర్లు నిరూపించుచున్నారు. ప్రభుత్వవిరోధులు యీ అవకాశమును గ్రహించి తమలను ప్రభుత్వమువైకి పురికొల్పుచున్నారు.

ప్రతినిధి:—ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు అన్నిటిపార్లమెంటులందు ఖర్చులను తగ్గించుకొనుచుండ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన మొత్తము తగ్గకుండుట మిగుల కష్టముగ పోవుచులేదా?

మంత్రి:—అవును. ఈ రాష్ట్రమునందు అనవసరమగు ఖర్చులన్నియు తగ్గించబడినవి పట్టు వచ్చు డిపార్టుమెంటు నందు 7 లక్షల రూపాయల సాధారణవ్యయము తగ్గింపబడినది. ప్రజోపయోగకరములగు నూతన విధానములు తగు భవనములైతే అపివేయబడినవి. ఈ ఆశ్రమ

నూతన పెండ్లివిధానము

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు ప్రాగ్భాత ప్రకము నందు మార్పులు గావించుట కొక సంఘము నియమించబడినది. నీరు కొన్ని నూతనములు గావించిరి. వీరి నూతనము చర్చిజనరలు కన్నెడ నూర రంగీకరించినయెడల నికమిద ప్రాటైటు ఎపి స్కాఫలు మరలమునకు సంబంధించిన పెండ్లిమురైలు దాము భర్తలకు నేన యొనర్చద మనియు, భర్తయొజ్జలకు విధేయంగా నుండుమనియు వాగ్దాన మొనర్చ నవసరములేదు.

ఈ నూతనములను స్త్రీలకు నూతనశారదా విశిష్టమగు నున్నది. ఇకమిద పెండ్లిమురైలు పెండ్లి తమరైలు యజమాని యని భావించ నవసరములేదు. పెండ్లిమురైలు తన యైహికసంపదల నన్నిటిని భార్యకు సమర్పించుచున్నానని వాగ్దానముగూడ భర్తజేయబడును.

పరస్పరము ప్రేమించుకొనెదమనియు, గౌరవించుకొనెదమనియు సౌఖ్యముల నొడగూర్చుకొనెద మనియు ఒకరు ఒకరి యందునువరకు రెండవవారు వారిని విడువరాదనియు ముత్రము దంపతులు వాగ్దానము జేయవలెను.

కన్యాదానముజేయుచుండు మంత్రమును గూడ తొలగింపవలెనని సంఘమువారు సూచించిరి.

దంపతుల అంగుళీయకములను గురించి ప్రార్థించుచు కొక నూతనమంత్రిము చేర్చవలెనని సూచింపబడినది. "ఒకప్రభూ, యీ అంగుళీయకమును ధరించినవారు జీవితాంతమువరకు నీ దయకు పావులగునట్లులను నీ కాంతివృష్టియందుండునట్లులను అశ్రుగంపించు అనునదియే నీ నూతనమంత్రిము.

రీడింగురాజీనామా నియ్యగూడదు

డాక్టరు గవర్నమెంట్ అభిప్రాయము.

నాగార్జునము, మే9:—రీడింగు ప్రభువు రాజీనామానియ్యక తప్పదు తిలకినాత్తరము జూచి, డాక్టరు గవర్నమెంట్ అసెస్సి నేయ్ డిప్యూటీ ప్రెసిడెంట్ తమ యభిప్రాయము నిట్లు తెలిపిరి. "ప్రకృతజనులను రీడింగు ప్రభువుగారు రాజీనామా నొసంగి వెళ్లిపోవుటవలన గొప్ప అసౌకర్యము వనదేశమునకు కలుగును. భారతదేశమునందు సక్రమబద్ధముగ నాందోళనము చేయువారికి మాంటాగురాజీనామా గొప్ప అభంగమును కలిగించెను. మాంకో కమిటీగారు రీడింగు ప్రభువుగూడ రాజీనామానిచ్చినయెడల, మాకు సహాయము చేయుమిత్తులే ఉండరు. ఇట్లు రీడింగు ప్రభువుగారు కూడ వెళ్లిపోవునెడల, అంగ్ల ప్రభుత్వము భారతదేశముమీద కత్తిరించిన విశదమగును. భారతశాసనసభ ఇప్పుడు జరుగుచుండినదక్షిణమున, ఈ భయంకర వార్తనుగురించి చర్చించుటకు మిగిలిన కార్యక్రమమును ఆపియుండవచ్చును. భారతశాసనసభ సభ్యులు తమ నిజాభిప్రాయములను తత్క్షణమే తెలియజేయవలెను. రీడింగు ప్రభువు భారతదేశమున కావైమిత్తుడని శాసనసభ సభ్యులకు తెలియును. భారతదేశపు ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్చు తేకపోవుట అతనిలోపము గాదు. అతడు వెళ్లిపోతే, ఇంకచాలకాలమువరకు క్రొత్తసంస్కరణములకు మన మాశపడకలము."

వాణిజ్యములో మే 5 వతేదీన 101 క గ్రానేడియర్ల పటాలము టోచిథెలును పహారా చేయుచుండగా, తటాకన శ్రమ తెగవారు 100 మందిచ్చి వారిమీదబడిరి. ఒక హైందవాధికారి, 20 మంది ఇతర భారత సైనికులు చంపబడిరి. ఇంకొకటాలమునందలి భారతీయుడు గాయములబాధతో మరణించెను. 82 రైఫిల్లు, 8 రివాల్వర్లు, 2000 తుపాకీగుండ్లు, ఒకలూయితు పాకి శత్రువులు స్వాధీనము చేసికొనిరి. శత్రువు కేమి విశేషము నప్తుము కలిగినట్లులేదు.

ముఖ్యపతనమున నేమియని భయపడుచున్నాను. ఈ విషయమును బాయింటు కమిటీవారి విచారణకు తెచ్చుట అవసరము. ఈతరుణమునందు రాష్ట్రీవాదులందరు యీ ఏర్పాటు ఏట్లు తమకు కల అసమ్యక్తమని సుష్టపరచి ఈ అన్యాయము అంతముండుటకై తగువిధమున ప్రయత్నించుట అవసరము. అన్ని పక్షముల వారు ఏకమై ఇంగ్లాండున కొకరాయభారము నంతుట యుచితము తత్సూర్యము ప్రజలయం విషయమై సదభిప్రాయము కలుగజేయుటకై వాగ్దానపత్రికల మూలమున సభలమూలమున గొప్ప అందోళనము సలుపవలెను.

ప్రచారము : ప్రచారకులు

(ప్రాంత దృష్టి పేరరు)

చేయవలసిన పని చాలగలదు. కాని యేమిచేయవలయునో తెలిసిన ప్రచారకులు కొలదియందిమాత్రము గలరు. ఎటుల జేయవలయునో తెలిసినవారంతకన్న కొలదియందిమాత్రము గలరు.

దేశ మభివృద్ధియందుకు మాటలుగాక చేయగల యాన. జాతీయకార్యము విజయమునకు రెండు విషయములు ముఖ్యముగ నవసరము. ప్రత్యక్షమున ప్రచారకులలో సంఘీభావ ముండవలయును. రెండవది ఆర్థిక సంపత్తి యుండవలయును. కాంగ్రెసు కోటిమంది సభ్యులును కోటి రూపాయలును కావలెనని కోరెను. దేశములో నిర్వాణావశ్యకత యును, తగిన ఆర్థిక బలమును కావలె ననుట కదియే నిదర్శనము. ఇప్పుటివలె ప్రయత్నముల జేయుచున్నచో ఆయావసరము యెప్పుటికి తీరును?

నేను జమ్మలూరుబాగారు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి లక్ష రూపాయలవిరాళము నొసంగిరి. అది అసహాయోద్యమములో జేరవలసినవాడుల పోషణకు వినియోగింపబడును. కాంగ్రెసు ఆర్థికకోశము మరల పూర్తిగాకలయును. ఖర్చులు యెక్కువగ నున్నవి. అందుకయే మాళవ్యా శుండేతుడు మరయొకకోటిని కోరుచున్నాడు. డబ్బులేక కాంగ్రెసుప్రచారము నష్టపడ గూడదు. ఈసంకల్పముచూడ విరాళమొసంగుటచే బాబాజీ గారు గణితకర్మ మొనంగిన విరాళము మరతనకు రాకుండ నున్నది. ఈ ధీరోదాత్తుడగు నేటుగారు దేశముకై చాల డబ్బును వినియోగించిరి. జాతీయములో మరయొక నేటు ఒక లక్ష నిచ్చెను. అయితే జాతీయకార్యము విస్తారమైన దగుటచే, దానికి నేటు యె తలచుకొని సహాయము జేయవలయును.

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి పూర్తిగాగానే కట్టిబిడుగును. ఈ సంకల్పము కలతలే అజ్ఞానము పట్టిలో కద్దరు, రాట్టముల ప్రచారమునకు కొంత సాయము ప్రత్యేకింపబడినది. మహాత్ముడు ఈ ధీప్రచారముకే తనజీవితమును ధాంక్షొసెను. మహాత్ముని ఆర్థిక సంకేతము, దరిద్రము ననుభవించుచున్న యా తేజమున కెంతయేని సౌఖ్యము జేకూర్చును. మాలవ్యా పండితుడు దీనిని ప్రశించియే మహాత్ముని ఆంక్ష్య సంకేతమునకు జేరెను. భారతతేజముయొక్క దరిద్రము, ఆర్థిక శానిసర్వము ఖద్దరుచే సగము పరిస్థాగ మగును. ఆర్థిక స్వరాజ్యమునకు అదియే బలకత్తెనొపాయము.

మరయొక కోటియొనను, జాతీయ శాస్త్రాధ్యయనిధిలో నొక్క చినుకుమాదిగ నుండును. సంకల్పములో స్వరాజ్యము వచ్చునని జ్ఞానయొక్కరతేడు. ఈసంకల్పము చాలకాలము కష్ట పడిచేయువలసినది. ఇప్పటివలె నెనచో, ఖర్చు నీటివలె గావలసి వచ్చును. ఏలనగా ప్రచారకులు జీవించవలయును అప్పుడు కోటికాగానే మరయొకకోటి కావలయును దీనికి అంతులేదు. స్వరాజ్యసంకల్పము జేయుటకు తేజము కర్షణము గావలయును. నాగపూర్వ రాష్ట్రము కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారినినటుల ప్రేమి జాతీయమునకు మగును. ఎటుజూచినను దేశస్వాతంత్ర్యము నకు దానిగమే కావలయును.

అయితే ఆర్థికసమస్య పరిష్కరించుటయొక మట్టిది గాదు. జాతీయమునకు మంచిదే. అయితేజానికలర యిదివరకే తలచుచున్న యొక్కవై యుండ యింకను పన్ను విధించినచో దేశము నిర్జనమగును. పన్ను జేయుట దేశముహాసభ ఖర్చు నకైయున్నది. దేశాదాయము కొలదిగ నున్నపుడు అది కష్టదిగా వలయును. దేశాదాయము, భాగ్యము వృద్ధియగుటకు అనుసరించు మార్గము లెవ్వి? ఒకముఖ్యసాధనము రాట్టము ప్రత్తి శుద్ధయై యున్నది. ప్రత్తిదారము గుడ్డతయారగుటకు దేశముభవమున వ్యయముజేసినచో, అందువలన తప్పక నెమ్మదిగ ఆర్థికసంపత్తి గలుగును. అందుచేతనే రాట్టము, రాట్టము అనియనట మగము కద్దరు ప్రత్తిపంట యిదియే కావలయును. ఇప్పటికి ఇరిగినయభివృద్ధి ప్రత్తికేరముకేరము. ప్రజలకు కట్టవై నుత్సాహము తగ్గుచున్నది. దరి యందులకే అమృతబాహు ప్రతీక వ్రాయవలసి వచ్చెను. తిరుగాంగునంటిఅతిశాద పట్టణములో యెన్నియో మగము ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించి మరల మానీషణకలసి వచ్చెను. అదియొక ఆకాభంగకరమగు కథ.

జాతీయబలమును, జాతీయాదాయమునున్న పంటను న్ను వృద్ధిజేయుటకు తగినంత నిర్మించవలయును. విగ్లాంతు వలె ఇండియాగూడ వ్యవసాయ తేజము. తేజముయొక్క భాగ్యము పొలములలోగలను. అంతు భారతమాత తన యజమాన్యభవమును దాచియుంటున్నది యున్నది. మనము ఆభవమును త్రవ్వకొకవలయును.

గుడ్డల పరిశ్రమ తలనే వ్యవసాయముగూడ దేశ సాభాగ్యమునకు మరయొక సాధనముగ నుండును. దేశముయొక్క భవమును శివపొలములను వేయుటకు తేజము ఫ్యాక్టరీల నెల కొట్టుటకును వెచ్చించును. అటులజేసినంతట మనము పన్నుల వేసికొందము అట్టిభాగ్యమే యెట్టిభయము లేకుండ జేయవచ్చును. ఇందువలన తేజము నిర్జనము గాకుండనుండును.

క్రిందటి చిటగాంగుమహాసభ అధ్యక్షులుగ్రామ స్వరాజ్య మునుగూర్చి యెక్కువగ చెప్పిరి. గ్రామములలో నిట్టిది యుండవలెనని యెన్నాళ్లనుండియో కోరుచుంటిమి. అయితే వీని వారెవరు?

ఈ యవసరమగు సంగతిని, స్వల్పవిషయమును గ్రహించి అందుటకు పనిజేయుటకు తగిన ఓర్పుయు, సత్సరయ యెవరికి గలదు? భారతదేశములో పదిటికి తొమ్మిదివంతులమంది గ్రామములలో జీవించుచున్నాడు. మన ఆందోళనములను నిర్వాణ కార్యములను, జిల్లాపట్టణములలోను, పెద్దపట్టణములలోను జూత్రము జరుగుచున్నది. గ్రామములలో జీవ ప్రబోధముగా వలయును. అచట అడుగంటిజోవుచున్న ప్రజలతో విద్య వ్యాపింపజేయవలయును. వాతలయొక్క పునరుజ్జీవము గలుగజేసి, సక్రమచార్మమున బెట్టవలయును. వారితోగలసి మనము జీవిత సంరంభమున పోరాడవలయును. కలెవుభాధనుండి తప్పించవలయును. వారలతోగలసి స్వరాజ్యమును సృష్టించవలయును.

కావున నిజముగ చేయవలసినపని గావుములలో బీదలైతులవధ్య గలదు. మనము వారలతో గలసియుండవలయును. గాంధీగారు జెప్పింటుల 'బీదవారల వద్దకు బీదవారలమనస్సుతోబోవలయును. సాధ్యమైనచోటనెల్ల మనము వారితో పాటు భుజమున నాగలివైయోగిని జూలములోనికి దూకి పనిజేయవలయును. సాధ్యమైనచోట గ్రామములలోని పిల్లలనుజేర్చి పాఠశాలల నెలకొల్పవలయును అచట వారలకు మనము మామృభావమున్నగునవి సుభావభావార్థముగ నేర్పవచ్చును. అందువలన వాటిలో నిద్రాణముగ నున్న జాతీయోద్యమముల ప్రబోధించవచ్చును. మరెవరైనా ప్రకారము యెవరికి దగినచేతిపనులు పరిశ్రమలు చేయించి, మనము చెప్పవలసిన భవసహాయమును జేకూర్చుకొనవచ్చును. ప్రచారకులు కాంగ్రెసుమాతనుండి భవమును గొని జీవించక తాము కావలసినవారను మనోహరముజేసి జీవయాత్ర గడవవలయును.

మనము గ్రామసభలనుగాక సాధుముల నిర్మించవలయును. మనదేశమునకు సభలు పనికిరావు. వీనితో యూరోపు నుండివచ్చిన జుద్ధము లంటియుండును. అట్టి విశాంతమగు గ్రామజీవితములలో ప్రవేశించుకొని జేయవలయును భారతభావమును స.బంధించి నిత్యాజ్ఞాన ఆత్మప్రవేశకక్షియిండి గల్గించి. భారతీయుడు, హిందువుడై కను, మహామృదీయుడైనను, జైనుడైనను, సిక్కునను ఆత్మయొక్క సంబంధమును క్షిప్రముగ తెలిసికొని, ఒక్కడే చెవునని ప్రహించును. మనదేశములో మతమనది పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్నది. ఇది వలలో బాగుగ సాధనజేసిన ఆధ్యాత్మికజ్ఞానసంపదను, ముప్పుకు జాతీయపౌరజీవిత నిర్వాణమునకు సులభముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఒక జాతీయవాదినీప్రయముగల గొప్పసంఘము, యాదిన్ని స్వతంత్రములగు గ్రామసంఘముల కూడిక గావచ్చును.

అయితే ఎక్కడెక్కడనుగలపనిని నిశ్చయము, భారతహితముగ జేయుటలో ఆ కోరిక తీరుండ భగవంతుని నేనవేసి, తేజమువై భగవంతునికల యుద్ధమును సఫలపరుచుకల ప్రచారకులెక్కడనున్నారో నూతనజాతీయసాధనము కష్టములే నిజమై బెట్టలవా రెవ్వరి? మనము తేజుడలపెట్టినపని రాజకీయ విషయముగాక అంతకన్న మిన్నయగు జీవిత విషయమైయున్నది, తేజము రాజకీయకర్మకావములు తేక వెనుక బడి యుంథతేదు. అవి యెన్ని యేని గలవు. అయితే దేశమునకు జీవముతే ము. ని జ మై న రా జ కీ య ములు జీవకళలనుండియే వృద్ధియగును. తేజశ్రుతిభివృద్ధి! పాటునుచు వాడు తనజీవితసాధనమును తనలోగనుకొని, దానిని దేశములో ప్రసరింపజేయుగల్గియుండవలయును. ఆయాన బలమునకును తేజమునకు కేంద్రస్థానముగను, జీవితమునకును, జీవప్రదానమునకును మూలముగ మారవలయును. ఆయానలోని పురుషకై ఆమధాకక్షితో, బలముతో అగ్నిగుండముగ మారవలయును. తేజములో నట్టి జాతీయభావమునకు లేజగ్గులు బలములకరి తేజములోని దరిద్రమును, అజ్ఞానమును, వ్యవమును కాత్మికత తాడుమును చేరువలోనికి తేకలయును.

అసహ్యమగు దివ్యజ్ఞానము

విషపు లెడ్ బీటరుగారు

దివ్యజ్ఞానసమాజము వారిచే ప్రకటింపబడు మార్గము సపు 'శియాసఫిన్' పత్రికయందు సమాజపు అధ్యక్షురాలగు అనియెసాంటుగాకు 'మిరెవని నేవించెదు' అను క్లికతో నొక వ్యాసమును ప్రకటించెను. ఇంతుచే దివ్యజ్ఞాన సమాజమును అగౌరవ పరచుటకై సమాజపు నాయకులను దూషించుటకు కొందరు మొదలిడినని మనమూహింపవచ్చును. ఈవ్యాసము చేరు ఉద్దేశముతో వ్రాయబడినది. ఈ సమాజమును సమూలముగ ధ్వంసము చేయుటకు సిద్ధముగ నున్న నందాకోపణలను త్విషికరించుటకై యావ్యాసము వ్రాయబడినది. ఈ ఆల్లరి అస్త్రీతియాలా ప్రారంభమయ్యెను. దివ్యజ్ఞాన సమాజమునందు అనియెసాంటునకు రెండవవాడని చెప్పడగు లెడ్ బీటరుగారిపై మార్చిను అను మరయొక సభ్యుడు కొన్ని గొప్ప కేరము లాశోపించెను.

ఇట్లే ముంజోక పర్యాయము భారతదేశమునందు అసహ్యకరమగు నెరము లానరెన్నని లెడ్ బీటరుగారికి ప్రసిద్ధిగలదు. ఇది కాక ఇతడు మరెందరు విచిత్రమగు విధమున క్రైస్తవమత సాంప్రదాయముగ మతగురువులైతి. చర్చిఫ్ ఇంగ్లండునకు చేరిన ఎల్లావి అను మతగురువువల్ల వీరి అధికారమును పొంది తిబరలు కాతలికు చర్చి అను పేరున నొకకొత్త తెగను సృష్టించిరి. ఇది అనినెంటు యాజమాన్యము క్రింద జరుగుచుండెను. సమాజమునందలి అంతరంగిక కర్మము నకు చేరిన వారు యీచర్చి అధికారులను ఆక్షేపించ కూడదని యు ఆట్లు ఆక్షేపించువారు తమ ఆంతరంగికవర్గ సభ్యత్వమును కోల్పోయెద రనియు అభ్యుతలైతరు వొసూగును. లెడ్ బీటరు గారు ఇంగ్లాండును దుండుట దుష్కర్మమగుటచే వారు అస్త్రీలియాకు వెళ్లిరి. వారు అస్త్రీలియా విషపుగ నియమింపబడిరి.

లెడ్ బీటరుగారిపై కేరముల స్థాపించుచు మార్చినుగారు అనియెసాంటుగారి కోక బాబువ్రాసెను. దివ్యజ్ఞానసమాజపు అధ్యక్షురాలి కీలేఖ సంపుటకన్న పోలీసుఅధికారులకు వివరముల తెలిపియుండుట యుక్తముగ ండి యాండునని చెప్పకవచ్చును. పూర్వగాతల బట్టిచూడ లెడ్ బీటరుగారు అవాచ్యుగు దుస్సంగమవిధానము సమాచిత్రమని తలచువాడని దృఢముగ చెప్పవచ్చును. మార్చినుగారిలేఖ అమెరికాయందు కొన్ని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. అ దుకొక అనియెసాంటుగారుభియాసఫిన్ పత్రికయందు వై నుడవారింపబడిన వ్యాసమును ప్రకటించెను.

కవమును లెట్టుండ సంకల్పములందుకు ముడిపెనె. సమాజపు సభ్యులలో నొకరు తన దుష్కర్మములను దుర్వాచుకలకు వగచుచు స్వవిషయంతయె ప్రకటించుచు భారతదేశములో కలేఖ పంపెను. ఇతడు సమాజమునందలి ఉన్నతాధికారులు గుట్టును బైలుకెట్టిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ దొంగ మతగురువులను విడవదలు యుక్తము కాదాయని కొందరు తలచుచున్నారు. ఈ విషయములలో సూ మైన యధార్థమై నచో పోలీసు వారి విషయమును చక్కగ పరిశీలించుట యుచితము. (బ్రూత్. ఏ. ఏ. 19)

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిషిత్తరములు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావించవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం|| ప|| వ్యవస్థాపకుడు.

సర్వవృత్తిక విషనందీని (రిజిస్టరు)

తేలుకుట్టి తక్షణమే ఈ బొంబమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను పూర్తిగా పోగొట్టును. వల పాకెట్టు 0.8-0 పోట్లై 0-6.0, 4 పాకెట్టు కొనుచారికి పోట్లై ఇవారి. 1 డజన్ పాకెట్టు 5.0-0. పోట్లై ఇవారి.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మీ కంపెని, నెం 44 నల్లలయ్యది వీధి, మద్రాసు

చదివినాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

- 1. లోకావయహర కన్యామౌక్తికే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశయపెక్కుగ నున్నది.
- 2. కె. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్సెబజారుపేద రంగూను, బర్హా.
- 3. లోకావయహర కన్యామౌక్తికే గుణములు 7 లగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా తాగుచేయును.
- 250-300 మౌక్తికలుగ సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిన)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు జైవధము. మెదడు దుప్పలము, మరపు, తలనెడిమి, హలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల జైవధముగల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

మౌక్తికమనియె:—మా కాతాదారల పౌకర్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 తంబుకెట్టిపేడిలో మా ప్రాంచినీ తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్థుల మద్రాసు ప్రాంచినీనుండి పంపబడెను. 301-594) సాశ్వతమొకటల పండితులు శ్రీశీవారామవ వైద్యశాల మైసూరు.

25 సంవత్సరముల కాలముగ నుపయోగములో నుండి, జయప్రదముగ పనిచేసి ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు గారి

కలరాజైవధములు

మందు సీసాలకు చుట్టియున్న కాగితములోని నియమముల ననుసరించి సిద్ధాపథములు క్రమముగ నుపయోగించిచో వైద్యముగ ఫలము నిచ్చు ఇవి కలరాను పోగొట్టుటకే గాక, రాకుండ చేయుటకు గూడ నుపయోగించవచ్చును. ఇండియాలో నన్నిప్రదేశములందును విశేషముగ నుపయోగింపబడి యోగ్యతాపత్రములం బడసినవి. పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము. ధర ఒకసెంటి రూపు 1-4-0 లు. [క్యాటలాగు ఉచితము. ఆర్టిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు: ఆయుర్వేదాశ్రమం, "పండిట్" మద్రాసు. (1045) నెం. 41, ఆచారపుక వీధి, మద్రాసు.

వనాపథసరస్వరిల్లా రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిమిని పోగొట్టుటకు యందు చేతన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సీలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు తప్పకుండా పంపబడును. (2973) విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ 7 ఏ-భార్టువీధి, బొంబాయి. దూది, నూలు, బంగారము, వెండి, కావ్యధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కవిషమ వుచ్చు కొని ప్రతిజాగాలోను అవ్యక్తము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు బాబు వ్రాయకలెను. (81)

చందనాదివటి చందనాదివటి:- ప్రమేహరోగమును పోగొట్టును చందనాదివటి:- శోథనశక్తికమేహము (సెగ) రోగమును అతిశయింపగా పోగొట్టును. చందనాదివటి:- మూత్రసాక్షియలోని ప్రణయమును పోగొట్టి మాత్రము వారీయగునట్లును మంట లేకుండచేయును. చందనాదివటి:- మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును. చందనాదివటి:- స్త్రీలకు ప్రాప్తించిన జైవధము కమేహము (సెగ) రోగమును పోగొట్టును. చందనాదివటి:- స్త్రీలకు దైవికముగా కచ్చేయెగ్రతునును, శిశ్నుకును పోగొట్టును. 25 మౌక్తికలు వెల రూ 1. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట బక్షిశంకర్, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్) 19, హుగ్లీస్రోడ్డు, మాంబుర్- నందరాసు. (8166)

For Sale Overland. వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు. మోటారుకారు, మాడెల్ 90. American Car స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది. వలయువారు యూక్రింద అడ్డసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము. (17) బ్రదినారాయణ సూర్యనారాయణ. గంటూరు ఫరంవాడు, గంటూరు.

(3081) "కత్తికట్టలు" పెద్దకత్తికట్టలు పొదుగు గలవి. పొగనైనవి. 1-కి రూపు 4-8-0 దజను కొనుగార్చి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులనేకే కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపకలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు బి. వెంకటేశ్వర్లు. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) ఆర్టిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

కుష్టురోగనివారణి యోగ్యతాపత్రములు (873) కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? కేసు 18 సం॥ర ముల నుంచియు నాస్తిహితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్ఫుర్ణములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. మీ "కుష్టురోగనివారణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము. N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణాజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, తుదురుట్టలో దీనినిమించి: దివ్యావధము లేదు. గణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" ఘనవిని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. బాగ్రత్త. ఒక నెల. దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బు రూ 6-0-0. ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (8888-878) కొత్తపేటపాస్టు (గోదావరి జిల్లా)

అహమ్మదాబాదు సభలు ఇందు అహమ్మదాబాదు పురపాలకసభ, జేకీయసభా మంత్రి రమ్యంబును, తాత్కాలికాధ్యక్షు లగు హాకిం అజ్మల్ ఖానుగారి గంభీరపర్యవేక్షణ, ఖిలాఫతు సమస్యయు, సహాయరాజకీయతయును, గాంధీ మహాత్ముని సంఘాతాపర్యవేక్షణయు, చిత్రరంజనదాసు, వారి సతీమణి యొక్క యుక్తేజంబు లగు సందేశములును, వేల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపికాల కష్టములును, దేశముమహాసభాదేశమును చక్కగ ముద్రింపబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూపు 0-4-0 50 ప్రతులు రూపు 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0 5 అణాలు చీట్లు పంపినవారికి పుస్తకము బుక్కు పోస్టు ట్వారా పంపబడును. (8541) ములుగు- వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

బట్టోపుష్పసారము ఇది మంచి నువాసనగల ఆత్మ, 1-2 చుక్కలు వైన చల్లినయెడల ఆ నేకపుష్పముల వాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక శేహమునకు చల్లదనమును ఆనందమును గలిగించును—రు 8, ఖరీదుకు రాదగిన నువాసన తలనూనెలను 2-0-0 ఖరీదుగల యీ 1/2 బొమ్మ సీసాలో నులభముగా మారే చేతికోవచ్చును. (8861-4) 1/2 బొమ్మసీసా రు 2-0-0; 1/2 బొమ్మ సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రాము) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి చార్జీ రు 0-6-0. పి. జి. పి. అండు కంపెనీ, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

అమృతాంజనము తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు. జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము అన్ని నెప్పులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు పంచభాష చీటిచూచి కొనిన మోసము గలుగదు. ప్రతియింట నుండదగినది. గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. అమృతాంజనము డిపో, నందరాసు-బొంబాయి.

మలయచందనము గనేరియా అను పెగరోగమునకు కుశలము కల్గించు లేదు. విచిత్రాత్మక పని లేదు. ఎజుపు, తలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల పెగరోగమును మూడు భాగాలలో మాన్పును. స్త్రీలకును ముగ్ధులకును కూడ ఇది రాజకీయధము. (1261) డబ్బు 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)